

๑.

เซอร์ลือก โฮล์มส์ ในเคหา

เมื่อข่าวการฆาตกรรมโจนาทาน แม็กคาร์ที แรกปรากฏในหนังสือพิมพ์ ทั่วกรุงลอนดอนที่เกี่ยวกับวงการละครชิบซิปและคาดคะเนการณืไปต่างๆ มีความเห็นแสดงออกมากมายเกี่ยวกับนักเขียนปากตะไกรและศัตรูเป็นอันมากที่ปากกาของเขาได้ก่อขึ้น แต่ความสอดรู้สอดเห็นนั้น เมื่อไม่ได้รับความสนใจ ในที่สุดก็วายไปเองด้วยความรำคาญใจ ผู้ฆ่าแม็กคาร์ทีที่ไซแต่จะไม่ถูกจับ แม้แต่จะถูกเปิดเผยให้รู้ว่าเป็นใครยังเป็นไปไม่ได้ใหญ่ และโดยที่ข้อเท็จจริงใหม่ๆ ก็ไม่ปรากฏออกมา ในที่สุดตำรวจจึงจำต้องยอมอยู่ในสภาพเดียวกับสาธารณะและยอมรับว่างเต็มที่ ความจริงคตินั้นยังเปิดอยู่ แต่ก็มีเหตุการณ์โสด ๆ ร้อน ๆ ยิ่งกว่าเกิดขึ้นจับความสนใจของเขากอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การตายอย่างลึกลับของนางละครที่โรงละครชาวอยุ่นั่นเองทำให้มีการกล่าวเกริ่นถึงเรื่องนี้ขึ้นแทนหน้าบรมลัปดาห์ แถมยังมีเรื่องที่น่าสนใจอีกไม่ได้เกิดขึ้นอีก ได้แก่การหายไปอย่างแปลกประหลาดของศัลยแพทย์ตำรวจ ซึ่งหายตัวไปโดยเอาศพของคนสองคนไปจากที่เก็บศพเสียด้วย แล้วก็ไม่มีใครได้ข่าวคราวอีกเลย ในคดีของแม็กคาร์ทีนั้นมีเบาะแสร่องรอยแปลกพิลึกที่ผู้ตายได้ทิ้งไว้ให้ แต่ตำรวจก็เพิกเฉยเสีย (หรือว่าลืมไป เพราะเขาไม่อาจเข้าใจได้นั่นเอง)

ข้างฝ่ายประชาชน หากตีความเรื่องนี้แตกคงจะตระหนกอกสั่นกันอย่างพันลึกพันลือเที่ยวแหละ ! แทนที่จะสนใจตามประสาปุณฺชน (หรือในกรณีของตำรวจ ตามประสาผู้ประกอบอาชีพ) ในเรื่องที่แม้จะตื่นเต้นสักเพียงใด ก็ไม่เกี่ยวข้องกับตัวเองเป็นส่วนตัว เขากลับจะได้ตระหนกว่าตัวเอง ทุกคนแหละ ! ล้วนมีส่วนอย่างแท้จริงอยู่ในอาชญากรรมอันหนึ่ง ซึ่งสุดแสนอำมหิต

เสียชีวิตเกือบจะลบล้างสภาพของศตวรรษที่สิบเก้าให้สูญสิ้น และประวัติแห่งประวัติศาสตร์ไปอีกรูปหนึ่งนั่นทีเดียว

ฤดูหนาวของปี ๑๘๙๔ ต่อ ๙๕ มีลักษณะน่าพรั่น ไม่มีปีไหนในระยะเวลาใกล้เคียงนี้ในความทรงจำเลยว่ามีลมแรงพัดโหยหวนอยู่ในท้องถนน และตามท่อระบายน้ำก็ดี ตามชายคาบ้านก็ดี มีน้ำแข็งจับกันเป็นปึก เท่ากับที่ปรากฏในเดือนมกราคมของปี ๑๘๙๕ นั้น ภาวะอากาศอันร้ายกาจได้ปรากฏสืบต่อมาโดยหาได้ลดทาลงไม่จนตลอดเดือนกุมภาพันธ์ ทำให้ต้องมีการกวาดถนนกันเรื่อยไม่ขาดสาย จนคนกวาดแทบหมดเรี่ยวแรง

โฮล์มส์กับข้าพเจ้าคงอยู่แต่ในบ้านที่ถนนเบเกอร์เป็นที่สบาย ไม่มีคดีอะไรปรากฏออกจากกองหิมะเลย ซึ่งทำให้เรารู้สึกชอบใจอย่างไม่อยากที่จะพูดทีเดียว ข้าพเจ้าใช้เวลาส่วนใหญ่ไปในการจัดระบบบันทึกของข้าพเจ้าเอง หลังจากที่ได้เอาสัญญาจากโฮล์มส์ว่าจะงดการทดลองเคมีของเขานั้นแล้ว ข้าพเจ้าชี้แจงว่า ในอากาศโปร่งนั้น การไล่กลิ่นเหม็นที่เขาก่อให้เกิดขึ้นด้วยหลอดทดลองและหลอดแก้ววิธอร์ตของเขายังพอทำได้โดยเปิดหน้าต่างและออกไปเดินเล่นเสีย แต่ถ้าเขาขึ้นเองานอดิเรกของเขาทำในตอนนี้ เราก็คงจะตัวแข็งตายกันอย่างไม่ต้องสงสัย

โฮล์มส์ปล้นพิมพ์อยู่บ้าง แต่ก็มองเห็นเหตุผลของเรื่อง จึงจ่อมลงตั้งกองปฏิบัติการยิงเป้าในบ้านไปพักหนึ่ง อันเป็นการหย่อนใจที่เขาชอบอย่างหนึ่ง เขาใช้เวลาครึ่งละชั่วโมง ในขณะที่ข้าพเจ้านั่งโต๊ะเขียนหนังสือ พยายามอย่างยั้งที่จะทำงาน เขาเอนกายลงกับเก้าอี้ยาวขนม้า ถือปืนพกโผล่ออกมาในระหว่างเขา แล้วก็ลั่นไกยิงออกไปนัดแล้วนัดเล่ายังผนังเหนือโต๊ะทำการที่วางเครื่องมือเคมีของเขาอยู่เกลื่อนกลาด

เขาได้จัดการสะกดคำว่าดิสราเอลีด้วยรอยกระสุนไปแล้ว การเล่นพิเรนทร์ทำนองนี้จึงถูกระงับไปด้วยมิสซิสซัดสันมาเคาะประตูห้องของเรา และบอกเขาด้วยข้อความที่ไม่อ้อมแอ้มเลยว่าเขากำลังประพฤติเป็นภัยคุกคามเพื่อนบ้านอยู่ แก้วมียายแก่พิการคนหนึ่งร้องมาจากบ้านถัดไปว่า ปืนใหญ่ของโฮล์มส์กำลังยังผลอันเป็นภัยแก่สุขภาพ ต่อสังขารที่ทรุดโทรมอยู่แล้วของนาง มิหนำซ้ำแรงสะเทือนของเสียงปืนยังเป็นเหตุให้ปืนน้ำแข็งก้อนเบ้อเร่อหลายก้อนตกลงมาก่อนที่

มันจะละลายพอที่จะไม่เป็นภัยแก่ใครเสียด้วย การณ์ปรากฏว่าก้อนน้ำแข็งปานประหนึ่งหินย่อยเหล่านี้เกือบจะตกใส่หัวคนกวาดถนนคนหนึ่ง ถึงแก่เขาชู่จะฟ้องร้องเจ้าของห้องเช่าของเราทีเดียว

“จริงๆนะคะ มิสเตอร์โฮล์มส์ คุณน่าจะคิดว่าคนโตๆอย่างคุณคงสามารถใช้เวลาไปในทางที่มีเหตุผลยิ่งกว่านี้บ้างนะคะ!” แกออกอุทาน ออกกระเพื่อมไปด้วยอารมณ์ “ดูที่หนังสือเล่มงามๆที่คุณมีอยู่สิคะ ล้วนแต่ตั้งอยู่ตรงนั้นคอยให้อ่านอยู่นั่นเอง แล้วก็ ตรงนั้น...” แกชี้ไปยังท่อหนังสือที่ยังมัดด้วยลวดกองอยู่กับพื้นห้องเป็นหลายกอง “บางกองยังไม่ได้แก้มัดด้วยซ้ำ”

“เอาละ มิสซิสฮัดสัน วันนี้ป่าเป็นต่อ ฉันจะหมกตัวเสียทีละ” โฮล์มส์เดินอย่างอ่อนใจพานางไปส่งยังประตู แล้วกลับมาพร้อมด้วยอาการถอนใจลึกซึ้งเข้าพเจ้าตีใจหนักหนาที่เราไม่มีโคเคนวางอยู่แถวนั้น เพราะในสมัยก่อนๆ ความกลัดกลุ้มและรำคาญใจเยี่ยงนี้ จะเป็นเหตุยั่วยุให้เขาหันเข้าพึ่งมันหาความสบายอันเป็นดาบสองคมโดยทันที

แทนที่จะทำดังกล่าว โฮล์มส์ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าของห้องเช่า และเริ่มเอาท่อหนังสือมาตัดลวดออกด้วยมีดพับเล่มเล็กแล้วตรวจดูรายชื่อ เขามีนิสัยเป็นนักสะสมหนังสือ ชอบสั่งซื้อหนังสือเสมอโดยให้เขาเอามาส่งถึงที่ห้องของเรา แต่ไม่เคยมีเวลาที่จะเปิดอ่าน ตอนนั้นเขาลงนั่งขัดสมาธิกลางกองหนังสือทีเดียว และเริ่มมองดูชื่อเรื่องของหนังสือหลายเล่มที่เขาลิ้มไปแล้วว่าเขามีอยู่

“เออ วัตสัน ดูนี่แน่ะ” เขาเริ่มพูดแต่เท่านั้น และกลับเอนกายลงกับพื้นโดยมีมือหนึ่งถือเล่มหนังสือ ส่วนอีกมือหนึ่งควานหาคลังในกระเป๋าเสื้อคลุมแต่งตัว

เขาอ่านหนังสือไปกลางสูบยาเส้นแซ็กไปกลางเป็นหลายกลอง (ส่งกลิ่นเหม็นพอกันกับน้ำยาเคมีบางอย่างทีเดียว) ครั้นแล้วจึงคว้าเล่มอื่นขึ้นมา เขาก็ดสนใจในธรรมเนียมโบราณของอังกฤษอยู่ก่อนแล้ว ตอนนี่จึงพร้อมที่จะทุ่มตัวค้นคว้าเรื่องนี้อย่างจริงจังทีเดียว ความเอาใจใส่ของเขาในเรื่องนี้ไม่ทำให้ข้าพเจ้าพิศวงใจมากนัก เพราะข้าพเจ้ารู้ว่าความสนใจของเขานั้นมีแนวกว้างขวางต่างๆกันออกไป และบางทีก็ติดจะแปลกประหลาด เขามีความรู้ชอกแซกอย่างแตกฉานหลายเรื่อง เป็นเรื่องชนิดที่ไม่เกี่ยวกับเลยกับการสืบสวนอาชญากรรม สามารถพูดได้ปรือ (เมื่อเขาอยากจะพูด) ในกระบวนเรื่องราวแปลกๆต่างๆอย่างออกรส เช่น เรื่องเรือรบสมัยอนาคต เรื่องการชลประทานเทียมธรรมชาติ เรื่องเพลง

ขบร้องประสานเสียงของลาสซุส และเรื่องนิตยสารเป็นสัดของเล็จากัวร์พันธุ์อเมริกาใต้ เป็นต้น

บัดนี้เรื่องธรรมเนียมอังกฤษได้เกาะกุมจิตใจเขา ประกอบด้วยอารมณ์เร้าร้อน ซึ่งเป็นไปตามแบบการติดตามเรื่องอื่นๆ อย่างสิ้นเชิงในการประยุกต์ใช้สติปัญญาอันแรงกล้าของเขาอย่างจดจ่อ ตามที่ปรากฏเขามีความสนใจในเรื่องนี้มาก่อนหน้านี้แล้ว เพราะหนังสือที่เขาซื้อ (แต่ละเล่มที่จะเปิดดู) ส่วนใหญ่นั้นล้วนแต่เกี่ยวกับเรื่องนี้โดยเฉพาะ และในตอนปลายสัปดาห์ พื้นห้องของเราที่เสมือนคาดด้วยหนังสือเหล่านี้ทีเดียว ในที่สุดหนังสือจำพวกนี้เท่าที่เขาจะหยิบฉวยได้ทันทีก็หาพอเพียงกับความมุ่งหมายของเขาไม่ เขาจำต้องบุกหิมะไปยังพิพิธภัณฑ์สถานอังกฤษเพื่อหาหลักฐานเป็นอาหารเพิ่มเติม การแสวงหาอาหารเล่มนี้เป็นไปหลายวันในตอนปลายตลอดสัปดาห์ท้ายของเดือนกุมภาพันธ์ ส่วนเวลากลางคืนต่อจากตอนบ่ายเป็นเวลาที่เขาใช้ไปในการก้มหน้าก้มตาถอดบันทึกที่เขาจดมา

ในตอนเช้าของวันที่ ๑ มีนาคม ซึ่งมีแสงแดดแต่ยังคงหนาวเย็นนั่นเอง เขาเกิดเมื่อหน้ายเต็มทีถึงแก่เหวี่ยงปากกาผลุง ปล่อยให้มันกลิ้งหลุนๆ ไปตามพื้นห้อง “ไม่ไหว วัตสัน” เขาเอ่ยขึ้น “ถ้ากันจะต้องเข้าถึงเรื่องนี้อย่างเอาจริง-เอาจังละก็ กันเห็นจะต้องไปเคมบริดจ์ เนื้อหาชั่วแต่ไม่มีอยู่ที่นี้เอาเลย”

ข้าพเจ้าออกปากว่าความสนใจของเขาทำที่จะกลายเป็นความคลั่งไคล้ไปเสียแล้ว เขาก็ทำเหมือนว่าไม่ได้ยินข้าพเจ้าพูด ลงคลานคุกเข่ากับพื้นห้องเหี่ยวหาปากกาที่ขว้างทิ้ง เพื่อจะเก็บเอาขึ้นมาถอดบันทึกต่อไป เหี่ยวหาไปปากก็พรั้งเป็นเชิงสอไป হাসมกันไม่กับท่าหมอบกระแดะของเขาอันพิลึกอยู่ “จิตใจเป็นเหมือนหุ่่มหิมานะ วัตสัน เราจะหาที่เพาะปลูกได้ก็ต่อเมื่อที่ดินได้ใช้ไปอย่างเหมาะสม ปล่อยให้บางส่วนดใช้เสียบ้างเป็นครั้งคราว ก็เวลานี้นะ ส่วนหนึ่งของจิตใจกันส่วนที่เกี่ยวกับอาชีพนี้นะ มันไม่ได้ทำงาน ในระหว่างที่มันพักงาน กันก็ใช้อีกส่วนหนึ่งนั่นสิ”

“น่าเสียดายที่จิตใจเกี่ยวกับอาชีพของแกไปเที่ยวนอกเมืองเสียแล้ว”
 ข้าพเจ้าเอ่ยขึ้นพลางมองไปในถนนนอกหน้าต่าง

เขาแลตามสายตาของข้าพเจ้าจากท่าแย่งโย่งหยกอยู่บนพื้น “ทำไม แกกำลังมองอะไรี”

“กันเชื่อว่าเรากำลังจะมีแขก คือใครคนหนึ่งทีสนใจสติปัญญาแก่ส่วนที่

งดใช้อยู่ในเวลานี้นั่นเอง”

มองออกไปภายนอกข้าพเจ้าได้ตระหนักรู้ว่าคุณคนที่กำลังก้าวหรือกระโดด โหรงมากกว่า ลัดหลีกพลั่วของคนโกยหิมะและไม่กลัวของแม่บ้านมานั้น เป็นสัตว์โลกที่แปลกประหลาดที่สุดเท่าที่ข้าพเจ้าเคยเห็นมา

“ดูท่าเขาจะเป็นเหมือนคนสมัครใจมาให้ห้อง ๒๒๑ ปีเปิดรับเขาแน่ๆ” ข้าพเจ้ากล่าวต่อ โดยหวังให้สหยาพข้าพเจ้าเลิกเอาใจใส่กับหนังสือที่ไม่เป็นประโยชน์แก่เขาเสียที

“กั้นไม่อยู่ในอารมณ์ที่จะรับแขก” โสล์มส์พูดพลางหันกลับไปอย่างเคร่งขรึม ยัดคำบั่นลงในกระเป่าเสื้อคลุมแต่งตัวทั้งสองข้าง “เขามีลักษณะยังไง” คำถามนี้เป็นไปตามแบบและหลุดออกจากปากของเขาโดยมิได้ตั้งใจ

“อย่างหนึ่งก็คือเขาไม่ได้สวมเสื้อคลุมชั้นนอก ในเวลาเข้าอย่างนี้เขาต้องเป็นบ้านเดี่ยว”

“เครื่องแต่งตัวล่ะ”

“สวมเสื้อนอกคาดเข็มขัดมีจีบสองชั้นกับกางเกงรัดน่อง ในอากาศอย่างนี้เสียด้วย! ดูไกลๆอย่างนี้ยังรู้สึกว่าจะสวมมานานแล้วเขียวແລะ เขาคอยจัดขอบแขนเสื้อเช็ดไม่ได้หยุด”

“ปลดอกก้ามะลอกกระมัง อายุล่ะ”

“กะคร่าวๆก็สี่สิบ มีหนวดเครารูมร่ามออกสีแดงหน่อยๆเหมือนสีผมที่กระเพื่อมระหัวไหลในขณะที่เดิน”

“ส่วนสูงล่ะ” ข้าพเจ้าได้ยืมเสียงจุดไฟอยู่ข้างหลังด้วย

“ค่อนข้างสูง ก็นอยากจะว่าอย่างนั้น”

“ท่าทางล่ะ”

ข้าพเจ้านิ่งตรองไม่รู้ว่าจะจระไนท่าก้าวกระโดดโหรงๆของผู้มาใหม่กว่ากระไรดี แล้วจึงพูดว่า

“นายคนนี้เดินเหมือนตัวภูตไอริช^๑ ขนาดยักษ์”

---

^๑ ภูตไอริชในนิทานชาวบ้านเรียกว่า leprechaun (เลพริคอน) จัดอยู่ในจำพวก fairy และ sprite ว่ากันว่ามีรูปเป็นคนแกตัวเล็กจ้อย เคลื่อนไหวด้วยวิธีการโดดโหรงๆ ถ้าผู้ใดจับได้ อาจได้รับคำบอกเล่าให้รู้ที่ซ่อนทรัพย์แผ่นดินคือโอทองคำที่ฝังอยู่ใต้ดินก็ได้

“อะไรกัน ลักษณะเหมือนซอร์เทียวนี่” โฮล์มส์กรากเข้ามาในเบื้องหลังข้าพเจ้า ออกกระป๋องเปร่าทีเดียว ในขณะที่เรามองดูร่างที่เคลื่อนไหวเข้ามาในตอนนี่ “ฮัลโหล ซอร์จริงๆ นะแหละ เป็นบุญของกันที่ยาวละถ้าไม่ใช่!” เขาออกอุทานพร้อมกับยิ้ม ฟันก็คดล้องยาสูบ “อะไรนะชักทำให้เขาออกมาในเวลาเข้าอย่างนี้ อะไรทำให้เขาเปลี่ยนใจถึงกับตัดสินใจมาหากัน”

“นายคนนี้เป็นใคร”

“เพื่อนคนหนึ่ง”

“งั้นหรือ” ไม่มีใครทรอกที่คุ้นกับนิสัยและความเป็นอยู่ส่วนตัวของเซอร์ลีน โฮล์มส์ เท่าข้าพเจ้าจะอาจรับฟังคำกล่าวนี้ได้โดยไม่รู้สึกพิศวง นอกจากตัวข้าพเจ้าเอง พี่ชายของเขา และผู้รู้จักมักคุ้นต่างๆ ตามอาชีพแล้ว ข้าพเจ้าไม่เคยสำนึกเลยว่าโฮล์มส์มีใครเป็นเพื่อน ในตอนนั้นมนุษย์ประหลาดที่เคลื่อนไหวเข้ามาเบื้องล่างเรา กำลังตรวจหมายเลขบ้านด้วยความพินิจพิเคราะห์ที่อยู่ข้างก่อนที่จะโดดโหยงเข้ามาหยุดอยู่หน้าประตูบ้านเรา แล้วเสียงกระดิ่งก็ดังขึ้นเป็นจ่าละหวั่นหลายครั้ง

“กันพบเขาที่งานแสดงคอนเสิร์ตของซาราเซตเมื่อหลายปีมาแล้ว” โฮล์มส์ชี้แจง แล้วหันไปปรับจัดที่ทางลวกๆ เขาใช้เท้าเขี่ยหนังสือสองสามเล่มออกไปนอกทาง เปิดช่องให้มีทางเดินจากประตูไปถึงเก้าอี้หน้าเตาผิง ข้าพเจ้ายังไม่รู้อิโหนื่อเห็นอะไร เพราะนานๆ จะได้ไปฟังคอนเสิร์ตหรือดูโอเปร่ากับเขาลักที่ชอบแต่เรื่องสนุกๆ เขาที่โฮล์มส์บอกว่าไม่เห็นเป็นเรื่องเป็นราวเท่านั้น

“เรามีความเห็นไม่ลงรอยกันอย่างค่อนข้างจะร้อนแรงเกี่ยวกับความสามารถของซาราเซต เท่าที่กันนึกออก แต่ในที่สุดก็ติดกัน เขาเป็นคนไอริชที่ปราดเปรี๊องอีกโขอยู่” เขาหยิบปิ่นพุกจากเก้าอี้ที่หมายจะให้แขกนั่ง แล้วเอาปิ่นวางบนกรอบเตาผิง “เป็นคนไอริชเปรี๊องปราดที่ยังไม่มีหน้ามีตาอะไรในอาชีพ แต่เขาจะมี เขาจะมี แกะจะรู้สึกว่าเขาเป็นคนน่าสนุก ถึงจะไม่ได้อะไรอื่นก็เถอะ เขามีข้อคิดอะไรๆ ที่นับว่าแปลกที่สุดทีเดียวละ”

“แกู้ได้ยังไงว่าเขาเป็นคนปราดเปรี๊อง”

ตอนนี้เราสามารถได้ยินเสียงพูดกันอื้ออึงที่เชิงบันไดแล้ว คงเป็นเสียงพูดโต้ตอบกันระหว่างแขกของเรากับมิสซิสฮัดสันนั่นเอง ไม่ต้องสงสัย

“กันรู้ได้ยังไงนะรี อ้าว เขาบอกกันเอง เขาเป็นคนไม่อมพะนำอำความ

เหลียวฉลาดของเขาเลย ยิ่งกว่านั้น” เขาเงยหน้าขึ้นมองข้าพเจ้า มือถือตะกั่ว ถ่านหิน “เขาเข้าใจจากเนอร์ เข้าใจอย่างบริบูรณ์ทีเดียว ลำพังข้อนี้ก็เป็นผู้คุณสมบัติที่จะส่งให้เขามีวาสนาประเสริฐอยู่แล้ว แต่เวลานี้เขายังเป็นคนอับ ยังจนเหมือนหนูในโบสถ์เที่ยวละ”

ตอนนี้เราสามารถได้ยินเสียงทำยาขึ้นบันไดอย่างรวดเร็ว

“เขาทำอะไร”

มีเสียงเคาะประตูอย่างแรง พรรคเดียวกันกับที่แสดงออกมาเมื่อตอน ร้าวกระดังเมื่อสักครู่หนึ่งมานี้

“โอ แกต้องระมัดระวังตัวกับเขานะ วัตสัน แกอย่าไปต่อแยะเขานะ” เขาเอากล่านหินเต็มเข้าไปในเตาไฟ และพร้อมกับยกมือขึ้น เอนิ้วแต่ละริมฝีปากเป็นเชิง ลำทับ แล้วจึงเดินไปยังประตูกลางพูดว่า “เขาเป็นนักวิจารณ์”

เมื่อพูดดังนี้แล้ว เขาก็เปิดประตูผางออกต้อนรับเพื่อนของเขา “ซอร์เพื่อนยาก เชิญ! เชิญ! คุณคงได้ยินเสียงพูดของหมอวัตสันเพื่อนร่วมที่อยู่ของผมแล้ว ลินะ เอาละ วัตสัน กั้นขอแนะนำให้แกรู้จัก ‘คอร์เนตตี ดี บาสโซ’ ซึ่งคนคุ้นเคยรู้จักกันว่าเป็นมิสเตอร์เบอร์นาร์ด ซอร์”

๑.

ขอวบอให้โอล์มส์สืบสวน

ยิ่งพินิจใกล้เข้าไป ความละม้ายแม่นยำของไอริชของมิสเตอร์เบอร์นาร์ด ชอว์ ก็ยิ่งทวีขึ้น นัยน์ตาของเขาเป็นสีฟ้าเข้มที่สุดเท่าที่ข้าพเจ้า เคยเห็น เป็นสีน้ำเงินอย่างน้ำทะเลที่เดียว ส่งประกายยับๆ ด้วย ความเรริงรีนเมื่อเขาพูดสนุก แต่ลุกวาวเมื่อยามเขาเกิดความชิงชัง เอาจริงเอาจังขึ้นมา ซึ่งจะว่าไม่มีบ่อยนักก็ได้ เพราะเขาเป็นคน เจ้าอารมณ์และเจ้าคารมด้วย ผิวเนื้อของเขาออกแดงแทบจะเป็น สีเดียวกับสีผม แถมเขายังมีจมูกเขตรันเป็นที่ภาคภูมิใจหนักหนา ของเจ้าตัว ซึ่งที่ปลายจมูกนั้นกว้างและหุบ ปรกอบด้วยรูจมูก ที่โค้งมนและไหวระดุกระดิก การพูดจาพาทีของเขานั้นเล่า ยิ่งส่งลักษณะของไอริชให้เด่นขึ้น เพราะเป็นการพูดที่เจือสำเนียง ไอริชอ่อนๆ น่าฟังเป็นที่สุด

“คุณพระ ผมว่าห้องคุณนี่รกรยิ่งกว่าห้องผมไปอีก” เขา เอ่ยขึ้นเมื่อเดินเข้ามา พยักหน้ากับเราทั้งสองคน “แต่ถึงยังก็ยิ่ง ใหญ่กว่ารูของผมหน่อย ซึ่งสะดวกแก่คุณที่จะก่อความเลพลาด พาดของคุณเอง”

ข้าพเจ้าออกรำคาญอยู่ตงิดๆ ที่เขาพูดออกมาอย่างนี้ ซึ่ง ข้าพเจ้ารู้สึกว่าจะไม่ใช่อารมณ์ภกตาที่เหมาะสมแก่ผู้เป็นแขก แต่เขา หันมายิ้มเจื่อนๆ กับข้าพเจ้า ทำให้ความรู้สึกของข้าพเจ้าคลายลง ส่วนโอล์มส์ทำเหมือนไม่ได้ยิน ดูประหนึ่งจะเคยชินกับนิสัยพูด โปลงและกิริยาผ่าซอกของเขาอยู่

“คุณไม่รู้หรือว่าการมาที่นี้เป็นที่แปลกใจอย่างน่าชื่นชม ยิ่งไง” เขาบอกแก่นักวิจารณ์ “ผมเลิกหวังไปแล้วที่จะเกลี้ยกล่อม ให้คุณโพลเข้ามาเหยียบรังนี้ได้”

“ผมได้ต่อรองกับคุณแล้วนะ” ชอว์เตือนใจด้วยน้ำเสียง

ออกกระด้าง “ผมว่าจะมาแวะหาคุณตามแต่คุณจะสะดวก ถ้าคุณจะไปฟังการประชุมที่สมาคมเฟเบียนบ้าง” เขานั่งลงบนเก้าอี้ที่โฮล์มส์ชี้ให้ พลังเหยียดมือเล็ก ๆ ของเขากับขาอันผอมแห้งเข้าหาไฟ

“ผมเกรงว่าผมต้องปฏิเสธคำเชิญของคุณที่ให้เกียรติแก่ผมต่อไปอีกแหละ” นักสืบลากเก้าอี้เข้าไปนั่งตรงกันข้ามกับซอร์ “ผมไม่รู้สึกรว่าการชุมนุมนั้นจะถูกโรคกับผม และถึงผมจะยอมเทกระเป่าเข้าไปฟังคุณสาธยายเรื่องวากเนอร์ด้วยความยินดี คุณก็ต้องยอมให้ผมปฏิรูปมนุษยชาติตามวิธีของผมไปเถิด”

“คุณเรียกว่าปฏิรูปปรี” ชาวไอริชพูดบรั “คุณนี้จะแก้ไขความผิดพลาดที่ละเปลาะโดยนึกว่าตัวคุณเองเป็นอัศวินเผด็จกษัตริย์กลางนั้นเอง อย่างนี้คุณเพียงแต่ออกสติปัญญาแก่ที่ผลอันเกิดแต่ความผิดร้ายของสังคมเท่านั้น ไม่ใช่แก้ไขที่ต้นเหตุ ส่วนชาวสมาคมเฟเบียนเขามีคติ ให้การศึกษา ปลูกerdem ผสมผสาน เขากำลังพยายามจะ...”

โฮล์มส์หัวเราะพลาถยกมือข้างหนึ่งขึ้นห้าม “ซอร์เพื่อนยาก ผมขอเถอะอย่าตั้งข้อต่อล้อต่อเถียงขึ้นมาในตอนเช้าๆอย่างนี้เลย ผมเชื่อว่าถึงยังไงคุณก็คงไม่ไปหาพระมะหะหมัดในวันหนาวจัดเช่นวันนี้เพื่อจะคุยเรื่องปรัชญาของสังคมนิยมเป็นแน่”

“ถึงผมทำอย่างนั้นจริง ก็คงไม่ทำให้คุณเดือดร้อน” ซอร์เถียงโดยไม่ละลด “คนที่เขาอยู่ในฐานะที่จะรู้เขาชอบปวาร้องว่าฝักปากจัดจ้านของผมเกี่ยวกับเรื่องนี้ น่ากลัวอยู่ ก็ช่างเขาเถอะ”

“ถึงกระนั้นก็เถิด ผมจะชวนคุณกินม้อเช้านี้ไม่ได้ละนะ เพราะเขาเก็บกวาดโต๊ะไปนานแล้ว แต่ถึงยังไงผมก็สังเกตเห็นจากแขนเสื้อข้างขวาของคุณว่าคุณหล่อไซ้มาเรียบร้อยแล้ว และ...”

ซอร์หัวเราะในลำคอและตรวจดูแขนเสื้อของตน “นั่นมันตั้งแต่ม้อเช้าเมื่อวาน ผมรู้ละว่าคุณก็ผิดได้เหมือนกัน น่าดีใจจริงๆ”

“คุณจะล่อปรันตีบ้างไหมละ เพื่อจะหายหนาวเหน็บลงบ้าง”

“แล้วก็ทอนอายุผมลงไปอีกสิบปีละซี” ภูตไอริชพูดพลาถยกมือพราย “ขอบคุณผมขออยู่ของผมน่าดีกว่า”

“แต่การที่คุณไปไหนๆในอากาศอย่างนี้โดยไม่สวมเสื้อคลุมคงไม่ทำให้คุณอายุยืนยิ่งขึ้นหรอก” ข้าพเจ้าเอ่ยขึ้นบ้าง ส่วนซอร์ยิ้มเจื่อนๆ

“ผมจำต้องเอาไปจำหน่ายเสียเมื่อวานนี้เอง พอแก้ขัดชั่วคราวจนกว่าเงินงวด สัปดาห์หน้าของผมจะออก คุณรู้สึกว่าเป็นเรื่องน่าหัวเราะใหม่สำหรับคนวัย กลางคน นักวิจารณ์นี้ไม่ได้รับความนับถือเท่าที่ควรเสียเลย”

“ซอร์เขียนให้ แซตเทอร์เดย์รีวิว” โฮล์มส์บอกข้าพเจ้า “เท่าที่ปรากฏ เขา จ่ายเงินค่าวิจารณ์ละครไม่มากไปกว่าที่ สตาร์จ่ายค่าเขียนเกี่ยวกับดนตรีเลย”

“ไม่ได้ครึ่ง” ชาวไอริชคล้อยตาม “เพียงสองกินนี (๒ ปอนด์ ๒ ชิลลิง) ต่อสัปดาห์ คุณหมอมจะอยู่ได้ยังไงกัน ผมกลัวพูดเกี่ยวกับงานเขียนของคุณหมอม ทำรายได้ดีกว่าเยอะ”

“ทำไมคุณไม่ลองจับงานอะไรที่ไ้รายได้ดีกว่านี้ละ” ข้าพเจ้าเสนอแนะ “คุณจะลองเขียนนวนิยายดูบ้างก็น่าจะได้”

“ผมเขียนมาแล้วทำเรื่อง แล้วก็ได้เสียงท้วงติงตั้งแปดร้อย ไม่ละ ผมจะ คงเป็นนักวิจารณ์กับเขียนจุลสารต่อไปเรื่อยๆ ว่างๆก็จะผลิตบทละครของผมเอง บ้างเป็นครั้งคราว คุณคนใดคนหนึ่งเคยดูการแสดงเรื่อง วิโดเวอส์เฮาซิส เมื่อ สักปีหนึ่งหรือสองปีก่อนบ้างไหม”

เราสั่นหัวทั้งสองคน ส่วนตัวข้าพเจ้าเองนั้นไม่เคยได้ยินชื่อละครเรื่องนี้ ด้วยซ้ำ

ชาวไอริชไม่ปรากฏว่าแปลกใจหรือเสียใจแต่ประการใด “ผมคงจะพิศวง เทียวแหละถ้าคุณบอกว่าเคยดู” เขาเอ่ยขึ้นด้วยความขบขันเชิงแดกดัน “ถึงอีก หลายปีมันจะช่วยสงเคราะห์ให้คุณโดดเด่นขึ้นก็ตาม ถึงยังไงผมก็คงจะทำต่อไป” เขายกมือขึ้นชูทั้งทำนิ้ว “นักแต่งบทละครของอังกฤษคนสำคัญๆ เป็นคนไอริช ทั้งนั้น ดูแต่เชอริแดน! โกลด์สมิท! นั่นเป็นไร เาในสมัยเราก็ดูยิตส์ แล้วก็ ดูออสการ์ ไวลด์ นั่นสิ! คนไอริชทั้งนั้น! สักวันหนึ่งซอร์ก็จะเข้าไปรวมอยู่ใน เทือกแถวเทพบุตรอันรุ่งโรจน์นั้นบ้างละน่า”

การคุยโวโอ้อวดของนายคนนั้นออกจะเหลือทนอยู่

“เชกสเปียร์เป็นอังกฤษนะคุณ” ข้าพเจ้าเอ่ยทักอย่างนุ่มนวล ทันใด ข้าพเจ้าก็ตระหนักว่าได้กระทบประสาทความรู้สึกแล้ว ซอร์มีสีหน้าซีด เคราสัน และโดดผลุงขึ้นยืนทันที

“เชกสเปียร์รี” เขาส่งเสียงก้องโดยตัวคำให้คับปากอกรสสนุกในลักษณะ หยามหยัน “เชกสเปียร์รี คนอวดวิเศษ ไม่มีปัญญาจะคิดโครงเรื่องของตนเอง

แม้แต่จะต่อเติมยิ่งไม่ได้ใหญ่! นั่นแหละคือเซกสเปียร์ละ ผมขอถามหน่อยเถอะ คนเรา จวบจนเสียแผ่นดินจริงๆรี หรือว่าอีกที เขาไม่ยึดมั่นในอำนาจให้อยู่นาน และเหนียวแน่นที่สุดที่จะทำได้ยิ่งกว่ารี อย่างเรื่อง แอนโทนีกับคลีโอพัตรา นั้นนะ เรื่องไร้สาระอย่างพูดไม่ถูกอะไรงั้น! เรื่องหาคะแนนนิยม! เรื่องวงโลกเท่านั้นเอง! สองคนนั้นต่างก็เป็นนักการเมืองชั่วแวงสงสัยด้วยกันทั้งคู่เท่าที่คุณจะอุปโลกน์ได้นั่นเอง ทั้งสองคนแหละ!”

“แต่บทกวีล่ะคุณ” ข้าพเจ้าแย้ง

“บทกวีรี เหลวไหลลึนดี!” สีผิวของเขาเปลี่ยนไปอีก กลายเป็นสีแดงกำ ในขณะที่เขาโลดเต้นไปตามเพลงภายในห้อง สะดุดหนังสือไปข้างเป็นครั้งคราว “ผู้คนเขาไม่พูดบทกวีกันหรอก คุณหมอ! มีแต่ในหนังสือกับบทละครเลวๆ เท่านั้น! คนนั้น (คือเซกสเปียร์) ก็มีสมองปราดเปรื่องอยู่เหมือนกัน” เขายอมรับเสียงอ่อนลงบ้าง “แต่เขาไม่ควรจะเอาสติปัญญามาเปลืองเปล่าไปในบทละคร เขาควรจะเป็นนักเขียนความเรียงมากกว่า เขาไม่มีพรสวรรค์ของนักแต่งบทละครหรอก”

ข้อความสุดท้ายนี้แปลกประหลาดนำพิศวงเสียจนข้าพเจ้านึกว่าทั้งโฮล์มส์ และข้าพเจ้าคงจะต้องปากอ้าตาค้างไปชั่วขณะ ซึ่งเขาไม่แสดงว่าสังเกตเห็น ในขณะที่หย่อนกายลงนั่งเก้าอี้ตามเดิม ก่อนที่โฮล์มส์จะได้สติเอ๋ยปากหัวเราะขึ้นเล็กน้อย

“แน่ละ คุณไม่ได้มาที่นี่ในเช้าวันนี้เพื่อจะจับปราศรัยเรื่องเซกสเปียร์ยิ่งไปกว่าเรื่องความเลวร้ายของลัทธิทุนนิยมหรอกนะ” เขาพูดพลางบรรจุยาเส้นจากรองเท้าแตะเปอร์เซียที่กรอบเตาผิง “ถึงแม้ว่าผมอยู่ข้างจะข้องกับลักษณะที่ไม่เข้ากันในระหว่างการกระจายโรคทรัพย์เสียใหม่กับความปรารถนาที่จะได้เงินเดือนขึ้นของคุณก็ตาม”

“ก็คุณชักเอาเรื่องเซกสเปียร์มาพูด” เขายอมรับด้วยอาการเคร่งขรึม “ให้ผมเขวออกนอกประเด็นเอง สำหรับเงินเดือนของผม คุณต้องไปคิดกับมิสเตอร์แฮร์ริส ถ้าคุณคิดว่าจะเข้าหน้าเขาติด ผมมาที่นี่ด้วยกิจธุระอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ” เขาหยุดเว้นระยะ จะเป็นว่าเพื่อให้เกิดผลพริ้งเพริด หรือเพื่อสำรวจตัวเอง ข้าพเจ้าก็พูดไม่ถูก “มีการฆาตกรรมรายหนึ่งเกิดขึ้นแล้ว”

มีความเจียบเข้าครอบงำห้องนั้น โฮล์มส์กับข้าพเจ้าแลดูตากันตาม

สัญชาติญาณ ส่วนขอว์สั่งสายตาสำรวจดูเราด้วยความสนใจ

“ใครถูกฆาตกรรม” โฮลล์มส์เอ่ยถามเรียบๆพลางเอาขาไขว่กัน แสดงว่า
ได้เกิดความเอาใจใส่ขึ้นแล้ว

“นักวิจารณ์คนหนึ่ง คุณไม่อ่านหนังสือพินิจบทละครเสียบ้างเลยหรือ อ
ถ้าเช่นนั้นคุณก็ไม่รู้จักเขาแน่ โจนาทัน แม็กคาร์ที เขาเขียนให้ *มอร์นิงดูแรนต์*
หรือได้เขียน ผมอยากว่าอย่างนั้นมากกว่า เพราะเขาจะไม่เขียนอีกแล้ว”

โฮลล์มส์หยิบหนังสือพิมพ์ที่วางซ้อนทับกันอยู่ข้างเก้าอี้ “ผมถือเป็นกฎที่จะ
ใส่ใจเฉพาะช่องโอดครวญก่อน” เขาออกตัว “แต่ผมก็จะพลาดไม่ได้ในเรื่อง
อย่างเช่น...”

“คุณยังไม่พบข่าวในหนังสือพิมพ์หรือ” ขอว์ซัดขึ้น “การพูดพาดพิง
ถึงเรื่องที่เกิดคงกำลังแพร่สะพัดอยู่ที่สำนักงาน ริวิว เมื่อเช้านี้เท่านั้น แทนที่ผมจะ
เขียนต้นฉบับที่จะต้องส่งพรุ่งนี้ ผมตรงมาที่นี่เลยเพื่อจะบอกให้คุณรู้”

ตลอดการพูดต่อนี้ เขาพยายามจะรักษาิริยาให้เข้มขึ้น ราวกับว่า
ข่าวร้ายนี้ไม่กระทบกระเทือนเขาเป็นส่วนตัวแต่อย่างใด แต่ข้าพเจ้าก็รู้สึกถึง
ความกระวนกระวายอย่างแท้จริงแฝงอยู่เบื้องใต้การตีหน้าขึ้นอย่างซังกะตายนั้น
ทีเดียว ชะรอยการฆาตกรรมเพื่อนร่วมอาชีพจะก่อความหวาดหวั่นให้แก่เขา
ในทำนองใดทำนองหนึ่งที่เขาไม่อาจขยายออกมาก็เป็นได้

“คุณตรงมาที่นี้” โฮลล์มส์ทวนคำเขาพลางใช้มืออันไวหลุกหลิกบรรจุกล้อง
“ด้วยประสงค์สิ่งใด”

ชาวไอริชกะพริบตาปริบๆ เชิงพิศวง

“คุณคงเห็นอยู่แล้วแน่ๆ ผมอยากจะทำให้คุณสืบสวนเรื่องนี้แน่ซี”

“มันซับซ้อนนักหรือ เอาตำรวจเท่านั้นไม่พอหรือ”

“แล้วกัน แล้วกัน เรารู้จักตำรวจกันอยู่แล้วทั้งสองคน ผมไม่เอาหรอก
ความหย่อนประสิทธิภาพของตำรวจหรือการบอกศาลาอย่างหมดท่าของเจ้าหน้าที่
ผมต้องการความสัตย์ความจริง ความไม่มีอคติ และการตรวจสอบตัวปัญหาอย่าง
ถี่ถ้วน ผมอ่านเรื่องของหมอวัตสันเกี่ยวกับการกระทำของคุณในหนังสือ *สเตรนด์*
เรื่อยมา จึงอยากให้เห็นการกระทำของคุณด้วยตัวเองบ้าง คุณจะไม่ลองเรื่องนี้
ดูบ้างรี คนนั้นเขาถูกแทง” เขาเสริมความเป็นเชิงยั่วไว้

โฮลล์มส์หันไปดูงานวิจัยทางวรรณกรรมของเขาด้วยแวตตาเป็นห่วง แต่

ถึงกระนั้นก็เห็นได้ชัดว่าเกิดความสนใจขึ้นมาแล้ว

“เขามีสัตรูปร่างไหม”

เบอร์นาร์ด ซอร์ หัวเราะเสียงอหายน

“คุณถามข้อนี้เกี่ยวกับนักวิจารณ์รี ถึงยังงั้นนักวิจารณ์ก็ต้องมีอยู่คนหนึ่ง เป็นอย่างน้อยเห็นๆอยู่ แต่สำหรับแม็กคาร์ที ผมอยากจะให้ถึงยี่สิบ” เขาหันมา ขยิบตาอย่างมีเล่ห์ทางข้าพเจ้า “เขาเข้ากับใครได้น้อยกว่าผมอีก”

เซอร์ลือก โฮล์มส์ นิ่งคิดอยู่ครู่หนึ่ง แล้วผลุนผลันลุกขึ้นถอดเสื้อคลุม แต่งตัว

“เอาละ ไปดูกัน คุณมีตำบลที่อยู่ของผู้เคราะห์ร้ายหรือเปล่า”

“เลขที่ยี่สิบสี่ เซาท์เครสเซนต์ ใกล้เคียงจัรัสตาวิสตอก ประเดี้ยวก่อน”

โฮล์มส์หันกลับไปมองดูซอร์

“คุณลืมเรื่องค่าจ้างไปแล้ว”

“ผมยังไม่ได้บอกว่าจะรับดำเนินคดีนี้”

“ถึงยังงั้นก็เถอะ ผมต้องบอกเสียก่อนนะว่าผมไม่มีปัญญาจะจ่ายค่าจ้าง ให้คุณสักแดงเดียว”

“ผมเคยทำงานโดยไม่ได้สักเก็มมาแล้วเป็นครั้งคราวถ้าเรื่องเป็นที่สนใจ”

โฮล์มส์ยิ้ม “คุณยังกำลังเขียนบทนิพนธ์เรื่องวากเนอร์อยู่หรือ”

“เรื่อง เดอะเพอร์เฟ็คท์วากเนอร์ไรต์ นะรี ยังเขียนอยู่”

“งั้นชะรอยผมจะรบกวนให้คุณเซ็นฉบับพิมพ์ครั้งแรกให้ผมสักเล่มหนึ่ง”

โฮล์มส์จัดแจงสวมเสื้อนอกและเสื้อคลุม “ถ้าผมรับทำคดีนี้นะ” เขาขยับไปยัง ประตูและหยุดก็ “คุณมีเหตุผลจริงๆ ยังไงถึงอยากให้ผมสืบสวนเรื่องนี้”

ญาติไอริชขมู้อขึ้นทั้งสองข้าง “ก็อยากจะสนองความอยากรู้อยากเห็นของผม ให้เป็นที่พอใจนั่นแหละ ผมขอพูดอย่างนี้ ถ้าหมอวัตสันเขาชำระค่าเช่าร่วมห้อง กับคุณด้วยเรื่องราวเกี่ยวกับงานของคุณแล้ว ชะรอยผมอาจทำอย่างนั้นบ้างโดย เอาคุณขึ้นเวทีละคร”

“อย่าเลยคุณ” โฮล์มส์ตอบ พลังเปิดประตูให้เราผ่านออกไป “เท่าที่เป็น อยู่นี้ ผมก็มีความสุขสันโดษอย่างเพียงพออยู่แล้ว”

๓.

สถานที่เกิดเหตุ

“เออ วัตสัน แก่เห็นว่าเขาเป็นยังไง” สหายของข้าพเจ้าเอ่ยถาม เรากำลังนั่งรถม้าไปด้วยกันยัง ๒๔ เซาท์แคโรสเซนต์ ซึ่งชอว์สัญญาว่าจะไปพบเรา เขามีกิจส่วนตัวที่จะต้องทำระหว่างนั้น จึงมิได้ไปด้วย ข้าพเจ้านั่งห่อตัวอยู่ในเสื้อคลุม รังผ้าพันคอให้กระชับ เพื่อต้านลมหนาวก่อนตอบ

“เห็นว่าเขาเป็นยังไงรี ก็นต้องพูดละว่ากันรู้ลึกลึว่าเขาเป็นคนที่เหลือทนทีเดียว โสล์มส์ แก่ทนฟังการพูดคุยชนิดแสนรู้ไปหมดได้ยังไงกัน”

“เขาสะกิดใจกันให้นึกถึงอัลแชสต์^๑ กันว่าถึงยังไงเขาก็ทำให้กันออรสสนุกเหมือนอัลแชสต์ แก่ไม่รู้ลึกลึว่าเขาเป็นคนชวนสนุกบ้างรี”

“ชวนสนุกรี” ข้าพเจ้าย้อน “แล้วกัน แก่คิดจริงจังรีว่า เซกสเปียร์ควรจะเขียนความเรียงดีกว่า”

โสล์มส์หัวเราะในลำคอ “กันบอกแกแล้วว่าเขายึดถือความคิดพิเรนทร์ๆอยู่ พอเอ่ยถึงเซกสเปียร์แกก็สบเคราะห์ไปสะดุดเอาหมูปาในตัวเขาเข้า ตรงนั้นกันก็ว่าความเห็นของเขาไม่สุชุมเป็นธรรมดา แต่อคติของเขาก็เป็นสิ่งที่อธิบายได้ เขาอ่านบทละครไม่เหมือนอย่างแกอ่านหรือก วัตสัน แต่ติติจะเอาเป็นเครื่องวัดตัวเองกับจิตใจคนอื่นเสียแหละมาก ‘คนชนิดเขาจะสงบใจไว้ได้ก็หาไม่ ในเมื่อเห็นคนที่ยิ่งใหญ่กว่าตัวเอง’”

---

^๑อัลแชสต์ (Alceste) คือตัวละครในลักษณะเจ้าคารม โผงผาง ชอบการโต้เถียง ในละครตลกเรื่องหนึ่งของโมลิแอร์ นักแต่งบทละครชาวฝรั่งเศส (ค.ศ. ๑๖๒๒ - ๑๖๗๓)

อะไรพวกคุณมาถึงที่นี่ เข้ามา เข้ามา!"

"อรุณสวัสดิ์! สารวัตรเลสเตรด ให้เราตรวจความเสียหายหน่อยได้ไหม"

"คุณรู้ได้ยังไงว่ามีความเสียหาย" บุรุษร่างเล็กหน้าหนุอมบางกวาดตามองดูเราที่ละคน "เกรกสัน" เขาส่งคุณมากระมัง ผมเห็นจะต้องพูดกับพ่อเจ้าประคุณจอมกะล่อนคนนั้น..."

"ผมรับรองได้ว่าไม่ใช่เขา" โฮล์มส์เอ่ยคำรับรองเรียบๆ "ผมมีแหล่งต้นตอของผมเองซึ่งก็เป็นการเพียงพอ ขอให้เราดูหน่อยได้ไหม"

"ผมไม่รังเกียจหรอก ถ้าคุณอยากจะดู" เป็นคำตอบอย่างไว้ท่า "แต่คุณต้องรีบๆ หน่อย เบราน์โกล์กับเด็กของเขาจะมาจับศพไปเมื่อใดก็ไม่รู้ตอนนี้"

"เราพยายามไม่ให้กีดขวางทางของคุณหรอก" นักสืบตบและออกเดินดูที่ทางเพียงผ่านๆ จากที่เขายืนอยู่

"ผมกำลังคิดอยู่ที่เดียวว่าตอนสายๆ จะไปแวะหาคุณที่ห้อง" ชาวสกอตแลนด์ยาร์ดบอกในขณะที่เฝ้าดูเขาอย่างใกล้ชิด "จะไปขอน้ำชาดื่มสักถ้วย" เขาต่ออย่างหนักแน่น เห็นได้ว่าเพื่อให้ได้ยินแก่หูสลิปเอก ฮอปกินส์ ซึ่งเป็นคนมีชีวิตอีกคนหนึ่งเท่านั้นที่อยู่ในห้อง

"จะเอาหัวเอาก้อยอะไรไม่ได้เลยหรือไง" โฮล์มส์ก้าวเข้าไปในห้อง พลางสั่นหัวต่อความยุ่งเหยิงที่เลสเตรดกับคนของเขาทำให้เกิดแก่พรมที่พื้นห้อง "เขาช่างไม่เรียนรู้เสียบ้างเลยเทียวหรือ" ข้าพเจ้าได้ยืนเฝ้าพิพาทขณะที่มองไปรอบๆ ห้อง

สถานที่นั้นเป็นห้องสมุดและห้องนั่งเล่นรวมกัน มีหนังสือจัดวางอยู่เยอะเยอะ มีโต๊ะน้ำชาเล็กๆ ตั้งอยู่ตัวหนึ่ง ซึ่งในเวลานั้นมีถ้วยแก้วสองถ้วยบรรจุน้ำอะโรอยู่เหมือนจะเป็นวันดี แก้วใบหนึ่งล้มตะแคงอยู่แต่ไม่แตก และยังมีน้ำสีอำพันขังอยู่ ถัดจากแก้วใบนี้มีชิการ์รูปแปลกมวนยาววางอยู่มวนหนึ่งในที่เขี่ยบุหรี่ทองเหลือง โดยไม่ได้ถูกแตะต้องและถูกปล่อยให้มอดดับไปเองแล้ว

เบื้องหลังโต๊ะนี้สี่เตียงนอนกลางวันตั้งอยู่เตียงหนึ่ง ถัดไปเป็นโต๊ะเขียนหนังสือของผู้ตาย ตั้งหันหน้าออกหน้าต่าง มีกระดานวางอยู่เคลื่อน เท่าที่ข้าพเจ้าสังเกตได้จากการมองผ่านๆ ล้วนแต่เกี่ยวกับอาชีพของเขาทั้งนั้น มีลูจิบัตร์ ตัว

---

^๓ หมายถึงสารวัตรโทเบียส เกรกสัน ผู้เป็นชาวสกอตแลนด์ยาร์ดเช่นเดียวกัน เป็นคู่แข่งชบเคี้ยวกันมากับเลสเตรดหลายปี แต่โฮล์มส์เห็นว่ามิภาชิกว่าเลสเตรดทีเดียว

ละคร ใบแจ้งการเปลี่ยนตัวละคร รวมทั้งข้อความที่ตัดจากบทวิจารณ์ของเขาเอง จัดไว้เรียบร้อยเพื่อสะดวกแก่การอ้างอิง นอกจากเอกสารเหล่านี้ก็มีบัตรจารึกชื่อแผ่นหนึ่งเชิญไปในวันเปิดแสดงละครเรื่องหนึ่ง ชื่อ *เดอะแกรนด์ดัก* ที่โรงละครชาวยุโรปอีกสองวันข้างหน้า

ผนังด้านที่ปราศจากหิ้งหนังสือประดับด้วยภาพเหมือนของบุคคลต่างๆ ในอาชีพแสดงละคร บางภาพเป็นภาพถ่าย บ้างก็เขียนด้วยดินสอและหมึก แต่ทุกภาพลงลายมือชื่อของผู้เรื่อรนามที่หนึ่งเป็นหุ่นให้ทั้งสิ้น ใครก็ตามย่อมเกิดความรู้สึกกระตบใจต่อองค์พยานแห่งความชอบพอกจากแหล่งทิ้งมวลนี้ทีเดียว และจะรู้สึกสยบต่อความเหมือนของบุคคลต่างๆ อย่างเช่น พอร์เบล-โรเบิร์ตสัน, มาเรียน และเอลเลน เทอร์รี เบียร์บอห์ม-ทรี ตลอดจนเฮนรี เออร์วิง ซึ่งจ้องมองหรือถมิ่งทึ่งอย่างพิริงเพริดต่อผู้ที่ได้ประสบพบเห็นอยู่เช่นนั้น

อย่างไรก็ตาม สิ่งทั้งหลายทั้งปวงเหล่านี้ มีหนังสือเอเย่ รูปภาพเอเย่ โต๊ะเอเย่ เป็นแต่วัตถุประดับเกี่ยวกับละครทั้งสิ้น ส่วนศพของโจนาทาน แม็กคาร์ที นั้นนอนหงายอยู่ที่เชิงชั้นหนังสือชุดหนึ่ง มีนัยน์ตาเหลือกลาน ขากรรไกรประกอบด้วยเครานั้นตก ปากอ้าเหมือนจะร้องโอดโอยแต่ไม่มีเสียง อันลักษณะร่างกำยำของแม็กคาร์ทีก็ไม่น่าดูอยู่แล้วในตัวเอง แต่เมื่อประกอบกับลักษณะที่แสดงอยู่ในเวลาตายยิ่งก่อความสยดสยองให้ปรากฏอย่างแท้จริง นานๆ ข้าพเจ้าจะได้เห็นภาพไม่เจริญประสาทเช่นนี้สักที ชายนั้นถูกแทงที่ชายโครงด้านซ้ายต่ำกว่าหัวใจเล็กน้อยและมีเลือดออกมาก อาวุธที่ก่อความตายให้เขาไม่ปรากฏอยู่ที่ไหน ข้าพเจ้าคุกเขาลงตรวจศพ จึงได้ตระหนักว่าเลือดได้แห้งกรังกับเสื้อกั๊กแพรของเขาแล้วรวมทั้งพรมแบบตะวันออกข้างๆ ด้วย ศพนั้นเย็นสนิทและบางส่วนได้แข็งตัวไปแล้ว

“ห้องอื่นๆ ไม่ได้ถูกรบกวนเลยใช่ไหม ผมว่า” โฮล์มส์เอเย่ถามเบื้องหลังข้าพเจ้า “ไม่มีลายมือบนผนังหรือ”

“คุณพระช่วย คุณยังจำได้อยู่อีกหรือ”^๔ เลสเตอร์ดหัวเราะ “ไม่มี ลายมือ

---

^๔ในเรื่อง “*แรงพยาบาท*” (*A Study in Scarlet*) ซึ่งเป็นเรื่องแรกของโฮล์มส์ พิมพ์ในปี ๑๘๘๑ มีคำว่า RACHE เขียนด้วยเลือดปรากฏที่ผนังห้องที่เกิดการฆาตกรรมในบ้านว่างที่ลอร์ริสตันการ์เดนส์

ที่ผนังก็คงมีอยู่แต่บนภาพเหล่านั้นแหละ ส่วนห้องนี้ก็เป็นสถานที่เกิดเหตุแห่งเดียว”
 “ข้อเท็จจริงเป็นยังไง”

“เขาถูกพบอยู่ในลักษณะเช่นนี้ตั้งแต่ราวสองชั่วโมงครึ่งมาแล้ว สาวใช้เอาอาหารเช้าขึ้นมาเคาะที่ประตู เมื่อไม่ได้รับเสียงตอบจึงทำใจกล้าเดินเข้ามา ดูเหมือนเขาเคยนอนตื่นสายมาก่อน มากกว่าครึ่งคราวเดียวด้วยซ้ำ พุดถึงเหตุที่เกิดมีข้อที่แน่ชัดพอสมควรจนถึงจุดหนึ่งว่า เมื่อคืนนี้เขาพาแขกมาพูดคุยกันที่นั่นคนหนึ่ง แต่เขากลับบ้านดึก ใช้กุญแจไขเข้ามาเองจากข้างนอก จึงไม่มีใครเห็นสารรูปแขกของเขาเลย เขานั่งลงตีพิมพ์วันดีและสูบซิการ์กันจนเกิดทะเลาะกันขึ้น คนนั้นจะเป็นใครก็ตามสะอึกเข้าข้างหลังถึงโต๊ะหนังสือ นวยอัยนี่” เขาหยุดวันระยะยื่นมือออกไป ข้างฝ่ายนายสิบเอกหนุ่มรู้ที่ จึงส่งอะไรอย่างหนึ่งห่อผ้าเช็ดหน้าให้เลสเตรดรับมาบรรจวงบนโต๊ะ ตลบชายผ้าเผยให้เห็นมีดตัดจดหมายงาช้าง มีสีสีแดงออกน้ำตาลจับใบเหลืองๆ เป็นคราบ ลามไปถึงด้ามเงินสลักเสลาเป็นทางไปด้วย

“ของชวา” โฮล์มส์เอ่ยพิมพ์พาลางใช้แว่นขยายส่องดู “มันมาจากโต๊ะหนังสือรี คุณว่า อันนี้เป็นปลอกซึ่งรับกันดี โปรดว่าต่อไปเถิด”

“จะเป็นใครก็ตาม” เลสเตรดสาธยายต่อด้วยท่าทางสำคัญ “คว้ามืดเปิดช่องจดหมายเล่มนี้จึงวางเจ้าของบ้าน ทำให้แก้วลึ้มในขณะที่เลือกมันเข้าไปเต็มแรง แม็กคาร์ที่ม้วนตัวลงกองที่ข้างโต๊ะ ส่วนอีกคนหนึ่งก็ผล่อออกมาโดยทิ้งซิการ์ไหม้อยู่กับที่ที่เขาวางไว้ แม็กคาร์ที่นอนอยู่ใต้โต๊ะครู่หนึ่ง คุณจะเห็นกองเลือดที่ตรงนั้นได้ทีเดียว แล้วรวบรวมกำลังที่เหลือขั้นสุดทำยกระเลือกกระสนเข้าไปที่ชั้นหนังสือ...”

“อย่างคุณว่า ความเป็นไปมีร่องรอยบอกชัด” โฮล์มส์เอ่ยหัวงงๆ พาลางชี้ที่ทางเลือดน่าสะอิดสะเอียนนำไปยังซากศพโดยตรง เขาก้าวเข้าไปหยิบซิการ์ตรงกลางมวนชูขึ้นอย่างบรรจง “แต่ซิการ์นี้สิมีร่องรอยน้อยกว่ามาก ผมนึกไม่ออกเลยว่าได้เคยเห็นซิการ์เหมือนอย่างนี้ คุณบอกได้ไหม เลสเตรด”

“คุณกำลังจะบอกให้ผมรู้ละซี ถึงลักษณะถ้ายาสูบที่คุณอาจจะพบได้”
 สาววัตรพุดเชิงเย้ยหยัน

“ตรงกันข้าม ผมกำลังจะบอกถึงอย่างหนึ่งที่ผมระบุไม่ได้ ผมขอเอาไปหน่อยหนึ่งได้ไหม” เขาชูซิการ์ขึ้น

“ก็เอาสิ”

โฮล์มส์ค้อมหัวน้อยๆ เขิงขอบคุณ แล้วควักมีดพับขึ้นมาเฉือนซิการ์กับขอบโต๊ะเอาไปสองนิ้วฟุต วางกันซิการ์ลงกับที่ที่เขาหยิบขึ้นมา แล้วเอาตัวอย่างบรรจุเข้ากระเป๋ในในที่จะไม่ทำให้บี้แบน เขายึดตัวขึ้นพร้อมที่จะตั้งคำถามอีกคำถามหนึ่ง ก็พอดีมีเสียงดังมาจากเบื้องล่าง ตามด้วยเสียงวิ่งขึ้นบันไดโครมครามมา ซอร์นี่เองโผล่เข้ามาอย่างกระหืดกระหอบแต่แสดงความมีชัย

“แหม เพื่อนผม” เขาร้องดัง “ชื่อของคุณนี่ใช้ผ่านเข้าออกได้เป็นสรวงเทียวนะ! เออ ศพอยู่ที่ไหน”

“นายคนนี้เป็นใครกัน” เลสเตอร์ตะคอก พลังมองหน้าซอร์นี่ที่ตรงเคาอย่างไม่พรั่นพรั้ง

“ไม่เป็นไรหรอก สารวัตรเลสเตอร์ เขาเป็นเพื่อนร่วมอาชีพคนหนึ่งของผู้ตาย คือมิลเตอร์เบอร์นาร์ด ซอร์นี่ แห่งแซตเทอร์เดย์รีวิว” บุรุษทั้งสองต่างคนต่างค้อมหัวน้อยๆ ให้กัน

“มีรถตำรวจคันหนึ่งมาถึงข้างล่าง มีเปลหามอยู่ข้างในด้วย” ซอร์นี่บอกแก่เลสเตอร์

“ดีแล้ว เอละ ท่านสุภาพบุรุษ ท่านคงจะเห็นได้ล่ะว่า...”

“ท่านยังไม่ได้ออกเรื่องหนังสือนะครับ ท่านสารวัตร” ลิบเอกหนุ่มเสนอนหน้าเข้ามา ทำทางพินอบพิเทา เขาได้ติดตามการเคลื่อนไหวของโฮล์มส์มาแล้วทุกตอนด้วยความกระหายใคร่รู้ คล้ายกับว่าจะพยายามจำการกระทำของเขาไว้ทั้งหมด

“ผมกำลังจะบอก ผมกำลังจะบอก!” เลสเตอร์ตอบด้วยกิริยาอกรำคาญยิ่งกว่าเดิม “ถอยไปอยู่ข้างหลังเถอะ พ่อหนุ่ม คอยเอาตาตุ่มฟัง คุณจะรู้เรื่องอะไรบ้าง”

“ครับผม ขอโทษด้วยครับ”

หัวหน้าทำเสียงในลำคอแล้วพูดว่า “ผมอยู่ตรงไหนแล้วตอนนี้”

“คุณกำลังจะให้เราดูหนังสือที่แม็กคาร์ทีอุตสาหกรรมพลังงานครั้งสุดท้ายที่จะบอกความ” โฮล์มส์ตอบเรียบๆ

“อ้อ จริงซี” บุรุษร่างเล็กตั้งท่าจะไปเอาหนังสือ แล้วกลับหันมา “ประเดี๋ยวก่อน ตรังนี้ทำไมคุณรู้ว่าเขาหมายจะเอาหนังสือก่อนตาย”

“ก็จะมีเหตุผลอื่นอะไรล่ะที่ทำให้เขากระเสือกกระสนอย่างอุกฤษฏ์ไปทางชั้นหนังสือ” โฮล์มส์ตอบอย่างนุ่มนวล “หนังสือเชกสเปียร์เล่มหนึ่งใช่ไหม ผม

สังเกตว่ามันหายไปเล่มหนึ่ง”

โดยสัญญาชานาข้าพเจ้าข้าเลื่องดูซอร์ผู้ทำมุกย้อนเมื่อได้ยิน และเริ่มออกเดินตรวจห้องไปตามเพลง

“กรุณาอย่าเหยียบย่ำร่องรอย” โฮล์มส์ออกคำสั่งอย่างขึงขัง และให้สัญญาว่าเรียกเขาเข้าไปสมทบที่โต๊ะ “ขอดูหนังสือหน่อยซี”

เลสเตรดพ่ายกพบกับนายสิบเอกผู้นำห่อผ้าเช็ดหน้าอีกห่อหนึ่งมาวางบนโต๊ะ ตรงหน้าเราคือหนังสือเรื่อง *โรมโอบกับจูเลียต* ฉบับพิมพ์ที่ออกซฟอร์ด เป็นเล่มหนึ่งในชุดฉบับสมบูรณ์ที่ตั้งวางอยู่บนชั้นเหนือศพ โฮล์มส์ควักแว่นขยายออกมาอีกครั้งหนึ่ง แล้วส่องตรวจดูเล่มหนังสืออย่างพิถีพิถัน

“ขออนุญาตครับผม” นายสิบนั้นเองพูดขึ้นอีก

“อะไรหรือ”

“ตอนเราพบ มันเปิดอยู่ครับ”

“งั้นหรือ” โฮล์มส์ใช้สายตาอันคมขำเลื่องดูเลสเตรดผู้ทำท่าโยกตัวอย่างไม่สบายใจ “หน้านั้นอยู่ตรงไหน”

“หนังสือไม่ได้อยู่ในมือเขา” ชายร่างเล็กตอบเชิงกันตัว “เขาคงปล่อยให้มันตกตอนเขาสิ้นใจ”

“แต่มันกางอยู่นะ”

“ก็ยั้งงั้นแหละ”

“ตรงหน้าอะไร”

“แถว ๆ กลางเล่ม” เลสเตรดพูดอุบอิบ “มันเป็นหนังสือธรรมดา ๆ อย่างสิ้นเชิง” เขาต่ออย่างแสดงชั้นเชิง “ไม่มีสารลับอะไรในรูปเล่มนั้นหรอก ถ้าคุณคิดไปในแนวนั้นละก็”

“ผมไม่ได้คิดอะไร” โฮล์มส์ตอบอย่างปึงซา “ผมกำลังใช้ความสังเกตซึ่งคุณไม่ได้ใช้เห็น ๆ อยู่นะ”

“หน้าสี่สิบสองครับ” นายสิบบอก โฮล์มส์มองดูเขาด้วยแววสนใจ แล้วเริ่มพลิกหน้าหนังสือที่เบือนเลื้อดอย่างระมัดระวัง

“คุณนี่ตาแหลมเอากการ” เขาเอ่ยชมในขณะที่พิจารณาหน้าหนังสือ “คุณลงมาจากลีดส์นานเท่าใดแล้ว ทำปีกระมัง”

“หกครับ หลังจากบิดาของผม...” นายสิบหยุดชะงักเพราะฉงน และ

มองดูนักสืบด้วยความพิศวง

“เออ โสล์มส์” ผู้บังคับบัญชาของเขาชัดเจน “ถ้าคุณรู้จักหนุ่มคนนี้ ทำไมไม่พุดออกมาเล่า”

“การคาดคะเนบ้านเกิดของเขานั้นไม่ใช่เรื่องลึกลับซึ่งอะไรหรอก เลสเตอร์ คุณจะว่าสังเกตได้หรือว่าเขาออกเสียงตัว เอ ผิดแปลกไป ซ้ำการออกเสียงสระผสมของเขาก็แปลกขบถ ผมจึงลองเสี่ยงดูว่าเป็นสำเนียงลิตส์ หรืออาจเป็นฮัลล์ก็ได้ เพราะการที่เขาอายุในลอนดอนถึงหกปี ตามที่เขาพูด ทำให้เขาคู่กับสำเนียงท้องถิ่น ซึ่งทำให้เป็นการยากที่จะชี้ชัดลงไป เดียวนี้คุณอาศัยอยู่ในสเต็ปนีย์ใช้ไหม คุณลิบเอก”

“ใช่ครับ” ดวงตาของลิบเอกเบิกโพลงด้วยความสนเท่ห์ ส่วนซอร์ฟิงการพุดโต้ตอบกันตลอดตอนนี้ด้วยใบหน้าที่แสดงความเอาใจใส่อย่างอุกฤษฏ์

“อย่างนี้ประหลาดนัก!” เขาออกอุทาน “คุณหมายความว่าคุณอาจกำหนดสถานที่ของคนที่ได้จริง ๆ ด้วยการพุดของเขาหรือ”

“ได้ ถ้าเป็นภาษาอังกฤษ ภายในระยะยี่สิบไมล์^๕ ผมอาจรู้ชาติกำเนิดดับลินของคุณก็ได้ด้วยซ้ำ ทั้งๆที่คุณพยายามซ่อนมัน” โสล์มส์ตอบ “อ้อ อยู่นี้เอง หน้าสี่สิบสอง ตอนจบของกัสาม ฉากหนึ่ง...”

“ตอนพื้นตาบตัวต่อตัวระหว่างไทบอลด์กับเมอร์คิวซิโอ” ซอร์ฟิงเลสเตอร์ผู้ยังกำลังครุ่นคิด เท่าที่ข้าพเจ้าสังเกตเห็นถึงการสำแดงทางภาษาของโสล์มส์อยู่ โสล์มส์ยกหน้าขึ้นมองซอร์ฟอย่างจ้องเหนื่อเล่มหนังสือ ซึ่งชาวไอริชออกหน้าแดงหน้าอยู่

“อ้อ แน่ละ ผมได้อ่านแล้ว” เขายิ้มยิงฟัน “เรื่องไร้สาระเพื่อฝัน” ตรงนี้เขาพุดล่อยๆ ไม่เจาะจงว่าพุดกับใคร

“ใช่แล้ว เป็นตอนตายของเมอร์คิวซิโอและไทบอลด์ด้วย อิม เป็นการอ้างอิงที่แปลกอยู่”

---

^๕ในปี ค.ศ. ๑๙๑๒ ซอร์ฟได้เขียนบทละครชื่อพิกเมเลียน เห็นได้ว่าเป็นบทละครที่อาศัยการสำแดงของโสล์มส์เป็นแรงดลใจ เรื่องเกี่ยวกับชายโสดคนหนึ่งที่มีความสามารถอย่างเดียวกันในการกำหนดสถานที่อยู่ของคนด้วยการพุดของเขา หมอวัตสันได้ดูในท้องเรื่องเป็นพื้นเอก พิคเกอร์ริง ซึ่งได้พบสหายของตนเมื่อตอนกลับจากภูมิประเทศในอินเดียเช่นเดียวกัน

“หากเขาหมายเข็มนั้นจริงละก็” เลสเตอร์ดิงยืนกราน “อย่างผมพูดและหนังสือไม่ได้อยู่ในมือเขาละ หน้าหนังสือมันอาจพลิกไปแล้วก็ได้ในระหว่างนั้น”

“ก็อาจจะจริง” โฮล์มส์คล้อยตาม “แต่โดยที่หนังสือไม่มีสารอะไรจะบอกเราก็คงต้องตีเสี่ยวว่า เขาหมายจะใช้เล่มหนังสือนั่นเองบอกอะไรเรา มันจะเป็นว่าพ่อเจ้าประคุณเกิดจุกใจเอาเชกสเปียร์เล่มน้อยมาอ่านฆ่าเวลาในขณะที่เขาใกล้จะตายไม่ได้เป็นอันขาด”

“ไม่ได้แน่” ซอร์วคล้อยตาม “คนอย่างแม็กคาร์ทีจะไม่สามารถทำเช่นนั้นได้เลย”

“ดูคุณไม่เดือดร้อนอะไรเลยเขียนะต่อเหตุที่เกิดขึ้นแก่ผู้ตาย” เลสเตอร์ดิงเป็นเชิงสงสัย

“ผมไม่ได้เดือดร้อนสักนิดเดียว เว้นแต่ตอนเขาอ่านเชกสเปียร์ในวาระสุดท้าย นายคนนี้เป็นคนอวดวิเศษและเป็นอสรพิษด้วย ก็เห็นจะสมควรแก่การสิ้นชีวิตของเขาแล้ว”

“เชกสเปียร์นะรี” เลสเตอร์ดิงซึ่งอาการงงเต็มที

“แม็กคาร์ที” ซอร์วชี้ไปที่ภาพถ่ายและภาพเขียน “คุณเห็นลายเซ็นบนผนังแล้วใช่ไหมละ โทททั้งเพ ทุกลายเซ็นแหละ ผมสาบานให้ก็ได้ ให้มาด้วยความกลัวทั้งนั้น”

“กลัวอะไร”

“การวิจารณ์อย่างเลว การซุบซิบให้ร้าย ความอื้อฉาวในหน้าหรือนอกหน้า หนังสือพิมพ์ แม็กคาร์ทีที่เขาขบสอตัวสุดเห็น เขามีชื่อในทางนี้ทีเดียว คุณจำเรื่องอลิส แมกเคนซี ฆ่าตัวตายเมื่อสามปีมาแล้วได้ไหม หลอนเล่นเป็นตัวชูโรงในบทละครของเฮอริเบิร์ต พาร์กเกอร์ ที่อัลเลโกร เหตุเกิดขึ้นเพราะบทความที่ลงชื่อของนายถ้อยคนนี้เป็นเครื่องช่วยเกือบจะแน่นอนทีเดียว”

เชอร์ล็อก โฮล์มส์ หาได้ฟังอยู่ไม่ ในขณะที่เราเฝ้าดู เขาได้ออกตรวจห้องอย่างถี่ถ้วนชนิดที่เขาคนเดียวเท่านั้นจะทำได้ เขาลงคลานสี่ตีน ใช้แว่นขยายเที่ยวส่องดูที่ผนัง ชั้นหนังสือ โต๊ะเขียนหนังสือ โต๊ะวางของ เตียงนอนกลางวัน ในที่สุดก็ตรวจดูศพอย่างละเอียด ตลอดการเที่ยวตรวจนี้ ซึ่งกินเวลาราวสิบนาที เขาส่งเสียงผิวกาบ้าง อุทานบ้าง และพิมพ์บ้างไม่หยุดหย่อน เขาใช้เวลาส่วนหนึ่งออกไปตรวจห้องอื่นๆ ในสถานห้องเช่าด้วย เมื่อกลับมาก็ออกจาวาว่า

เลสเตรดพูดถูกที่บอกว่า เหตุที่เกิดขึ้นไม่ได้ลุกลามออกไปเกินเขตห้องสมุดนั้นเลย

ในที่สุดเขายืดกายขึ้นพร้อมกับถอนใจ “คุณต้องเรียนรู้ที่จะไม่รบกวนหลักฐานเลยจริงๆ” เขาบอกเลสเตรดแล้วหันไปทางลิบเอก “คุณชื่ออะไร”

“สแตนเลย์ ฮอปกินส์ ครับ”

“เออ ฮอปกินส์ ตามความเห็นของผม คุณจะไปได้ไกล” แต่คุณไม่ควรจะแตะต้องหนังสือเลย ผลที่ได้อาจผิดไปจากนี้ก็ได้ ถ้าผมสามารถเห็นความเกี่ยวข้องระหว่างเล่มหนังสือกับลายนิ้วมือผู้ตาย คุณเข้าใจไหม”

“ครับผม ผมจะระวังไม่ให้เรื่องนี้เกิดขึ้นอีก แต่เราสองคนไม่ได้แตะต้องศพเลยครับ” เขาเสริมความเชิงพยายามจะไล่ถอนตัวเองในสายตาของนักสืบ

“ดีแล้วพ่อคุณ เอาละ ท่านสุภาพบุรุษ ผมคิดว่าหมดธุระแล้ว”

“คุณรู้อะไรบ้างล่ะจากการลงคลานไปมาอย่างนั้นที่ผมไม่ได้ทำ” เลสเตรดเอ่ยถามพร้อมด้วยยิ้มยิงฟันแกมเยาะ

“ก็ไม่มีอะไรมากนักหรอก ผมยอมละ ฆาตกรเป็นผู้ชาย ถิ่นดขวา มีความรู้กายวิภาคชนิดที่ทำงานได้ เป็นคนแข็งแรงมาก ทั้งๆที่สูงหย่อนหกฟุตนิดหน่อย นี่คำนวณเอาจากความยาวในफीก้าของเขาเน เขาสวมรองเท้าใหม่ราคาแพง ชะรอยจะซื้อมาจากย่านสเตรนด์ และเขาสูบซิการ์ที่เป็นของทำในเมืองนอกแน่นอน ซื้อมาจากเมืองนอก ก่อนที่เขาจะผลงไป เขาได้ฉีกเอาหน้าที่มีชื่อของเขาไปจากสมุดบันทึกนัดหมายของแม็กคาร์ทีด้วย สวรรค์ สวรรค์ เลสเตรด”

---

^๖ คำพยากรณ์ของโฮล์มส์ปรากฏว่าถูก ฮอปกินส์ได้เป็นหัวหน้าตำรวจในปี ๑๙๐๔ และหลังจากการเกษียณอายุงานในปี ๑๙๒๕ มีสถานนิติเวชวิทยาได้ขนานนามตามชื่อของเขาด้วยแห่งหนึ่ง

๔.

เกี่ยวกับบันทึออร์น

เมื่อลงไปชั้นล่าง เราได้ผ่านคัลยแพทย์ตำรวจ คือมิสเตอร์ เบราน์โลกับคนของเขาพร้อมด้วยเปลหาม โฮล์มส์หยุดพูดด้วยสองสามคำกับบุคคลผู้มีเคราหงอนนั้น ซึ่งได้พยักหน้าให้กับเขา จากนั้นเรารู้จัก ครั้งแล้วเราจึงผ่านด่านตำรวจข้างนอก และโฮล์มส์ควักนาฬิกาพกขึ้นดู

“กั๊นอยากจะกินกลางวัน” เขาบอกพลางสูดอากาศสดอันเย็นเยือกและเบิ่งตาไปทั่ว “วัตสัน เรื่องนี้เคยเป็นธุระของแก เราจะไปกินกันที่ไหน”

“ก็มีฮอลบอร์นนั่นแหละ อยู่ไม่ไกลจากที่นี่”

“วิเศษ งั๊นเราไปหอะไรยาไส้กันที่นั่นเถอะ คุณจะไปด้วยไหม ซอร์” พูดแล้วเขาก็ออกเดินลุยหิมะสกปรกไปฟีก้าวยาวๆ ทำเอานักวิจารณ์ต้องก้าวโหยงๆ ตามไปอย่างกระวีกระวาด

“นี่คุณนึกถึงอาหารการกินได้ยังไงนะ ในเมื่อได้เห็นสิ่งอุจาดตามาหยกๆ” ซอร์ร้องถามด้วยความระอาใจ

“ก็เพราะสิ่งที่ได้เห็นนั่นสิ ผมจึงได้เกิดความคิดขึ้นมาได้” นักสืบหันมาตอบ “อาหารเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งนะที่จะช่วยให้เราหลีกเลี่ยงเสียจากความตาย”

“ผมควรจะไปทำงานจริงๆ” ซอร์ครางเมื่อเขานั่งลงกับเราที่ฮอลบอร์น มองดูกระเบื้องเมโซนิคปูพื้นที่ภัตตาคารใช้ประดับประดาอย่างสงลั๊ย “ผมต้องส่งต้นฉบับสองเรื่องตอนเที่ยงพรุ่งนี้ ยังไม่ได้เขียนเลยสักเรื่อง” ทั้ๆที่พูดอย่างนี้เขาก็หาแสดงอาการที่จะลุกไปไม่

“วัตสัน” โฮล์มส์หันมาทางข้าพเจ้าโดยรายการอาหารยังบังหน้าอยู่ “แกจะว่ายั๊งไงกับซุปรินด์เซอร์ พายเนื้อ พุดดิ้งโรลิโพลี กับเหล้าองุ่นบอร์โดซ์อย่างดี”

“นั่นเหมาะด้วยกันที่สุด”

“ดี ซอร์วี่ละ เพื่อนยาก”

“ผมไม่เอาเด็ดขาด ผมไม่ใช่คนกินเนื้อสัตว์ คอยจ้องแต่จะเล่นงานเพื่อนร่วมโลก คุณสั่งสลัดจานเล็กๆ ให้ผมก็ได้”

โฮล์มส์ยกไหล่ หันไปสั่งอาหารกับคนเดินโต๊ะ ส่วนข้าพเจ้าชักออกเคื่องข้าพเจ้าขอสารภาพละ ในการที่นิสัยการกินและดื่มของข้าพเจ้ามาถูกคนพูดพล่อยๆ แบบนี้ดีเทียบ ยิ่งกว่านั้น ข้าพเจ้ายังสังเกตเห็นว่าแทนที่จะชำระค่าบริการสิบสวนของโฮล์มส์ บัดนี้ชาวไอริชคนนี้ยังกลับจะมารับเลี้ยงมือกลางวันที่เป็นความเอื้อเฟื้อของนักสืบอีกเล่า

เรานั่งเียบกันอยู่ชั่วประเดี๋ยวหนึ่ง คอยอาหารของเราไปพลง ฟังเสียงอื้ออึงรอบข้างไปพลง มีเสียงพูดคุยกันแจ่มแจ้กของพวกขาประจำมาเกินที่ภักตาคารตอนกลางวัน เสียงล่อมซ้อนกระทบกัน และเสียงเปิดปิดประตูเหวี่ยงเข้าออกห้องครัวไม่ซาสร้าง โฮล์มส์หาได้เอาใจใส่กับความซุกมุ่นวุ่นวายเหล่านั้นไม่ หากนั่งจมอยู่ในห้วงคิด หลับตาก็มีหน้าคางจดอก เมื่อประกอบกับสันจมูกงุ่มดั่งจมูกเหี้ยมแล้ว ก็ดูไม่ผิดอะไรกันกับนกแสวงเหี่ยวที่กำลังหลับ

“เออ” ซอร์วี่เอ่ยขึ้นด้วยเบือต่อการเฝ้าแต่ดูเขา “คุณรับคดีนี้หรือไม่ว”

โฮล์มส์ไม่ขยับตัวหรือลืมตา ชั่วแต่ตอบว่า “รับ”

“ดีจริง!” ชาวไอริชทำท่าล่ำพอง ยิ้มละไมอยู่ในหน้า “เราจะต้องทำยังไงกันก่อน”

“เราต้องกินก่อน” โฮล์มส์ลืมตามองหาคคนเดินโต๊ะ ซึ่งพอดีถือถาดใหญ่เข้ามา สมกับการปฏิบัติตามพูด (คือกิน) นักสืบไม่ยอมบรีปากแม้แต่พยางค์เดียวในสามสิบนาทีต่อมา ด้วยสีหน้าแจ่มชื่นเบิกบาน เขาหาได้แยแสดต่อการไต่ถามอย่างรบเร้าหังมวลของซอร์วี่ไม่ เพียงแต่ยิ้มให้คนเจ้าคารมคมคำผู้นั้นเป็นครั้งคราวเชิงหนุนให้พูดเท่านั้น

ข้าพเจ้าคู้กับอารมณ์ของเขาดียิ่งกว่านักวิจารณ์ จึงระงับการคาดคะเนของข้าพเจ้าเองไว้เป็นอย่างดีที่สุด คงก้มหน้าก้มตากินอาหารไปเรื่อยๆ จนกระทั่งในที่สุดโฮล์มส์จิบไวน์อีกสุดท้าย เอาผ้าเช็ดปากประจงเช็ดปากของตน แล้วตั้งทำบรรจุกล่องยาสูบต่อไป

“คุณอย่าสูบยาลี!” ซอร์วี่ท้วง “แล้วกัน เพื่อน คุณตั้งใจจะฆ่าตัวเองรึ”

“รูปคดีไม่ใช่ไม่มีลักษณะที่น่าสนใจเอาเสียเลย” สหายข้าพเจ้าเริ่มพูด
 เสมือนหนึ่งอีกคนหนึ่งไม่ได้พูดอะไร “ฮอปกินส์หนุ่มเขามีเค้าเจริญในอนาคต
 วันแต่กันจะเข้าใจผิดเอามากๆ มีประเด็นสงสัยเกิดกับแกย้งข้างละ วัตสัน”

“นอกจากเรื่องหนังสือแล้ว กันต้องยอมรับละว่า ลักษณะการแข็งข้อที่
 บังเกิดแก่ศพทำให้กันงอยู่” ข้าพเจ้าตอบ “ไม่นึกเลยว่ามันจะปรากฏชัดที่คอ
 และที่ท้องอย่างนั้น แต่ไม่ยกเกิดขึ้นที่นิ้วมือและตามข้อจบนเห็นได้”

“อิมม์”

“แต่เรื่องหนังสือเล่า” ฮอว์สตอบอย่างร้อนรน “มันมีความสำคัญที่เราจะ
 คาดคะเนผิดไปไม่ได้แน่ กว่าเราจะกระเลือกกระสนไปถึงได้ก็ทุลักทุเลการอยู่”

“ผมไม่ประเมินความสำคัญของมันอย่างต่ำๆหรอก ผมรับรอง ผมเพียงแต่
 สงสัยคุณค่าของมันในตอนนี้นั่นแหละ ผมเคยพบพยานหลักฐานทำนองนี้มาก่อน
 แล้ว” เขาโบกมือประกอบอย่างเนือยๆ “ในตอนสุดท้ายที่คนจะตาย เขาพยายาม
 สื่อสารชื่อผู้ฆาตกรรมเขา หรือไม่ก็มูลเหตุจูงใจผู้ฆาตกรรมให้ผู้อื่นรู้ แต่รายนี้
 เหลว โดยที่เราไม่รู้จักใจนาทาน แม็กคาร์ที ยิ่งกว่าที่รู้อยู่ในเวลานี้ การที่จะเอา
 เบาะแสพิเศษของเขานี้มาค้นเอาคุณค่าให้ออกมามากนักจึงไม่น่าจะทำได้อย่างแรง
 เราจะคาดคะเนเอาอะไรจากมันได้แล้ว จะว่าเขาอุปโลกน์ตัวเองเป็นเมอร์คิวซิโอ
 กระนั้นหรือ เป็นไทบอลด์กระนั้นหรือ หรือว่าเขาเกี่ยวข้องอยู่ในความพยายาม
 ของตระกูล (เรื่อง *โรเมโอกับจูเลียต* เป็นเรื่องเกี่ยวกับความพยายามของตระกูล)
 มีสักคำหนึ่งใหม่ สักวลีหนึ่งใหม่ ตอนหนึ่งใหม่ หรือตัวละครสักตัวหนึ่งใหม่
 เป็นสิ่งที่เราหา คุณเห็นไหม” เขาสลัดมือทั้งสองข้างประกอบคำพูด “มันไม่บอก
 อะไรเราเลย”

“แต่เขาคงต้องคิดอย่างใดอย่างหนึ่งแน่” ข้าพเจ้าท้วง

“เขาคงต้องคิดจริงๆ หรือเขาไม่อาจคิดยั้งก็ได้ในยามวิกฤติ กันสงสัยว่า
 เขาอาจจัดการกับปากกาและกระดาษแล้วก็ได้ถ้าเขาไปถึง แต่มันก็อยู่ไกลเกินกว่า
 จะไปถึง อีกข้อหนึ่งก็คือเบาะแสนั้นอาจเห็นได้เฉพาะบุคคลที่เขางใจจะบอก
 โดยเฉพาะก็ได้” พูดแล้วเขาก็ยกไหล่

“งั้นเราตั้งต้นกันตรงไหนแน่” ฮอว์รูก ทำท่างุนงง เขาเอามือบัดเขร
 ออกข้างนอกจนออกลักษณะน่ากลัว

โฮล์มส์ยิ้ม

“ร้านดันฮิลล์ดูท่าจะเป็นจุดเริ่มต้นดีกว่าที่อื่น”

“ร้านดันฮิลล์รี”

“เขาอาจช่วยผมระบุแหล่งที่มาของซิการ์ฆาตกรก็ได้ ผมจะไปที่นั่นหลังอาหารกลางวัน ในระหว่างนี้ผมคิดว่าเราอาจเริ่มต้นได้ด้วยบันทึกฮอว์น ชื่อนี้อาจเป็นชื่อของใครได้บ้าง”

“บันทึกฮอว์นรี” เรามองดูเขาตาค้าง เพราะข้าพเจ้าคนหนึ่งละไม่เคยได้ยินชื่อนี้เลย เขายังยิ้มกว้างขึ้น แล้วควักสมุดพกเอาเศษกระดาษแผ่นหนึ่งออกมา

“นี่เป็นเศษกระดาษจากสมุดนัดหมายของแม็กคาร์ที”

“กันคิดว่าแกบอกฆาตกรฉีกการนัดหมายในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ไปไม่ใช่หรือ”

“เขาก็ฉีกเอาไปนะซี แต่แกะจะเห็นว่านี่เป็นหน้าวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ซึ่งกันฉีกเอามา”

“ระบุไว้รายเดียว” ข้าพเจ้าพูด “เวลาหกโมงสามสิบที่คาเฟ่โรยาล”

“นั่นแหละ กับใครคนหนึ่งชื่อบันทึกฮอว์น”

ฮอว์เอี่ยมมีอหิยกระดาษไปอย่างเงียบๆ ลักษณะสีหน้าของเขาตึงตังจนทำให้โฉมหน้านั้นเป็นที่น่าขบขันยิ่งกว่าปกติ ครั้นแล้วเขากลับหัวเราะที่ๆ อย่างเข้าใจสถานการณ์

“ผมอาจบอกได้ว่าบันทึกฮอว์นเป็นใคร ผมว่าไม่ว่าใครๆ ในแขวงเวสต์เอนด์ก็บอกได้ แต่โดยที่คุณไม่ได้แวะเวียนไปที่ไหนนอกจากโคเวนต์การ์เด็นกับอัลเบิร์ตฮอลล์ ผมสงสัยอยู่มากว่าคุณจะรู้จักเขาละหรือ”

“เขามีชื่อเสียงละซี บันทึกฮอว์นคนนี้น่ะ” ข้าพเจ้าเอ่ยถาม

นักวิจารณ์หัวเราะอีก “มีชื่อเสียงทีเดียว หรือจะว่าชื่อเสียงก็ได้ แต่ไม่ใช่ในชื่อนี้ ดูๆ เพื่อร่วมมออาชีพผู้ตายของผมเขาคงจดการนัดหมายเป็นทำนองรหัสกรรมง”

“คุณรู้ได้ยังไงว่าบันทึกฮอว์นหมายถึงใคร มันเป็นชื่อเล่นหรือ” โฮล์มส์ซัก

“ก็ไม่ใช่ แต่ถึงกระนั้นผมก็กล้าพูดทีเดียวว่าเขาคงตอบสนองการเรียกขานเช่นนั้น” ฮอว์คลีกระดาษให้กาง พลังเอานิ้วชี้เรียวเล็กจิ้มลงบนแผ่นกระดาษ “ชื่อภักตาคารนี้สืบทอดให้รู้แน่ ตามปกติเขาไปอยู่ที่นั่นท่ามกลางคนเฝ้าแหน”

“ท่ามกลางคนเฝ้าแหน” ข้าพเจ้าอุทานทวนคำ “ใครกัน มกุฎราชกุมารี”

“เขาคือออกสการ์ ไวลด์”

“นักแต่งบทละครนั้นนะรี”

“อัจฉริยบุรุษนั้นแหละ”

“เขาเกี่ยวอะไรกับ ‘บันท์ฮอร์น’ คนนี้” โฮล์มส์สงสัย

ซอร์หัวเราะอีกครั้งหนึ่ง “สำหรับข้อนี้คุณต้องค้น ผมสงสัยว่าคุณจะไม่ค้นเสียล่ะกับอุปการะตลกของมิสเตอร์กิลเบิร์ตกับซัลลิแวน คุณไม่เคยไปดูละครที่ชาวอวยบ้างเลยรี”

“เรื่อง *เดอะมิกาโด* และอะไรเทือกนั้นนะรี” โฮล์มส์สั่นหัว และเริ่มจุกจุกลองสูบยาอีก

“นั่นคุณก็คลาดการผสมผสานถ้อยคำกับดนตรีครั้งสำคัญที่สุดนับแต่สมัยอาริสโตฟานีส ยกเว้นวากเนอร์ เราจะพบบันท์ฮอร์นได้ในเรื่อง *เพเชินส์*”

“ผมเคยได้ยินทำนองเพลงแล้วทางเครื่องออร์แกนมือหมุน”

“ก็นั้นแหละ รดเช็นเนอร์แกนทุกคันในลอนดอนเขาไซเพลงของซัลลิแวน หมุนเวียนเปลี่ยนไปเรื่อยๆ” เขาหยุดมองดูโฮล์มส์เชิงดูแคลน “คุณไปอยู่สี่ที่ดาวดวงไหน อย่างน้อยคุณก็ค้นกับเพลง ‘อนนเวิร์ดคริสเตียนโซลเยอร์ส’ และเพลง ‘เดอะลอสต์คอร์ด’ กระทบ” เท่าที่ข้าพเจ้ามองเห็น เขาแสดงอาการพิศวงต่อความไม่รู้ของนักสืบทีเดียว ซึ่งไม่น่าประหลาดสำหรับข้าพเจ้าเลย เซอร์ลีโอโฮล์มส์ เป็นคนที่ครั้งหนึ่งเคยพูดว่า ถึงโลกจะหมุนรอบดวงอาทิตย์ หรือดวงอาทิตย์หมุนรอบโลก ก็ไม่แปลกสำหรับเขาอย่างที่สุด ตราบเท่าที่ข้อเท็จจริงไม่กระทบกระเทือนถึงงานของเขา ยกความสนใจทางดนตรีตามแบบของเขาเอง (ซึ่งกระเด็นไปข้างคอนเสิร์ตไวโอลินและมหาอุปการะ) แล้ว ก็หามืออะไรไม่ที่เขาน่าจะรู้หน่อยนัก ยิ่งไปกว่าการที่เขารู้ถึงความเห่อเหินตื่นแตกและความคลั่งไคล้ของลอนดอน เขาทำไม่รู้ไม่ชี้ต่อทำที่ดูแคลนของซอร์ และกลับซักใช้ไปตามแนวสอบถามของเขาต่อไป

“เล่าเรื่อง *เพเชินส์* ให้ผมฟังหน่อยซิ”

“ประเดี๋ยวก่อน” ข้าพเจ้าร้องพลางยกมือขึ้นลูบหน้าผาก “ก้านี้ก้อออกเลยโฮล์มส์ เมื่อตอนก้านกลับจากอัฟกานิสถานในปี ๘๑ ก้านได้ดูละครเรื่องนี้! ที่โรงละครชาวอวยไซ้ใหม่” ข้าพเจ้าหันไปทางซอร์

“ผมเชื่อว่าละครเรื่องนี้เป็นเรื่องแรกเปิดโรง” นักวิจารณ์คล้อยตาม

“ก้านก็เกือบแน่ใจอย่างนั้น ทั้งๆที่จำไม่ได้ว่ามันเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ให้

ตายซี กันมักจะลืมโครงเรื่องและอะไรต่ออะไรเสมอภายในชั่วสัปดาห์หนึ่งหรือสองสัปดาห์เท่านั้น กันจำเรื่องนี้ได้เพราะกันเข้าใจไม่ได้เลยว่ามันเกี่ยวกับอะไรในตอนที่กันไปดู ก็มีพวกทหารกับใครคนหนึ่งมีผมยาวมากที่คนร้องเพลงประสานเสียงชอบกันทุกคนนั่นแหละ”

“คุณจะถูกทำให้ซัดกว่านี้หน่อยได้ไหม” โสล์มส์ถามซอร์

“อุปการการเรื่องนั้นลอกเลียนลัทธิสุนทรียนิยมทั้งมวลของออสการ์ ไวลด์ในทำนองคมขำ คุณหมอมองไม่เข้าใจก็เพราะคุณหมอมองไปอยู่เสียนอกประเทศในตอนที่ไวลด์กับลูกกะโล่ผลลัทธินี้ออกมา ตัวไวลด์เองนั้นปรากฏในบทของบุคคลหนึ่งชื่อเรจินาลด์ บันท์ซอร์น -- เรียกว่า ‘กวีเจ้าเนื้อ’” ซอร์ยิ้มยิงฟัน กระแอมไอ แล้วออกเสียงเป็นเพลง เสียงของเขาเป็นเสียงดนตรีนำประหลาด ไพเราะ ไม่เชิงเป็นเสียงทุ่มที่หัวนักจนเป็นเหตุให้คนที่อยู่ใกล้หันมาทางเราคนหนึ่งหรือสองคน

หากคุณใครไ้ล่ายสุนทรียะ
เป็นผู้ก่อปรวัณธรรมล้ำเลิศ
พึงเพาะพีชภาษาสรรพบรรเจิด
ให้บังเกิดประเสริฐศรีทุกที่ทาง

พึงทอดกายลงกลางพรรณนุปผา
เอ่ยวาจาประสาจิตสลัสล้า
ถึงพูดเล่นเป็นสำนวนล้วนอำพราง
มีความหมายอย่างไรไม่สำคัญ

ไม่ว่าใครคงพรำถึงคุณว่า
“เจ้าหนุ่มผู้จ้านรจจาสิกเกินฉัน
คงต้องเป็นคนลึกล้ำสารพัน!

ครั้นเห็นเราไม่มีทำโต้ตอบ เขาจึงต่อความ

เออเนาะคำถุชณานันพีชผัก

คงโหมหักถุ้ยท่านให้วาบววม
เข็ดขยาดจอมปราชญ์มาแต่ความ
เป็นชาติทราชมั่นถั่วมั่วสิ้นดี!

ถึงมาตราว่าพวกนอกรีตจะกีดขวาง
ใช้ระคายคุณสาวกสุนทรียศรี
หากคุณถือพฤษภาสู์พิภกาดิลลี
ทุกคนคงต้องชี้ชวนพุดกัน...

เขาละความไว้เพียงนี้ ทำอาการกระแอมไออีกครั้งหนึ่ง แถมทำท่าประหม่า
“ข้อความนี้ทำนองนี้ต่อไปอีกบทกลอนหนึ่งหรือสองบท นั้นแหละ
บันทึกฮอร์นละ ซึ่งเมื่อเจาะลึกลงไปก็คือออสการ์” เขาควักนาฬิกาออกมาดู “ตายละ
ผมต้องไปที่ ผมสนุกใหญ่แล้ว ตอนนี่ต้องชดใช้ละ เราจะพบกันที่ไหน ผมอยาก
รับฟังผลสืบหน้าต่อไปอีก”

“พบกันเวลามื้อค่ำที่ภัตตาคารวิลลิสเป็นไง” ข้าพเจ้าลองเชิง

“นั่นมันโก้ไปหน่อยสำหรับคนชั้นผม”

“งั้นก็ชิมบิสันเป็นไง”

“ตกลง” เขาตั้งท่าจะลุกขึ้น “ก่อนสองทุ่มนิดหน่อยนะ”

“ประเดี๋ยวก่อน” ไอลส์เอามือข้างหนึ่งจับแขนเขาไว้ “คุณรู้จักมิสเตอร์
ไวลด์เป็นส่วนตัวรี”

“ผมรู้จักเขา แต่ไม่สนิทนัก เราต่างคนก็ต่างเกรงศักดิ์ศรีซึ่งกันและกัน
จึงต่างก็ไม่กล้าเข้าใกล้กัน”

ไอลส์ยังคงจับแขนของฮอว์ไท์หลวมๆ “เขาเป็นอัจฉริยะบุคคลจริงหรือ”

“ออสการ์นี่รี คนฉลาดที่สุดในลอนดอนบางคนเขาว่าอย่างนั้น มีแฮร์ริส
แมกซ์ เบียร์บอห์ม วิสทเลอร์ เป็นต้น...”

“คุณล่ะ”

“มันจะเป็นเรื่องสลักสำคัญอะไรที่เขาจะเป็นอัจฉริยะหรือไม่ เป็น แล้วก็ตาม
จะคิดอย่างนั้นหรือไม่คิด”

“ผมพยายามจะเข้าใจตัวละครในเรื่องนี้หรอกนะ คุณไม่คิดอะไรมากเกี่ยวกับ

โจนาทาน แม็กคาร์ที ก็จริง แต่ผมอยากฟังความเห็นของคุณเกี่ยวกับออสการ์ ไวลด์ สักหน่อย”

“ก็เอาเถิด” ฮอว์ชมวดคิ้ว ทั้งเคราของตนเบาๆ “ครับ ผมอยากจะรับว่า อย่างนั้นแน่นอน เขาเป็นอัจฉริยบุคคล บทละครของเขาจะอยู่ในความทรงจำของผู้คนในพวกที่เฉิดฉายที่สุดในด้านภาษา นั่นเป็นอย่างน้อยที่สุดในกระบวนการสร้างสรรค์ของเขา ส่วนเรื่อง *เพเชนส์* นั้นก็คงจะอยู่ได้ภายในชั่วชีวิต เขาเป็นอัจฉริยบุคคลจริง” เขาทวนคำอย่างไม่สู้เต็มใจนัก “แต่ก็กำลังเล่นกับหายนะ”

“เพราะเหตุใดรี”

ฮอว์ธอนใจและซึ้งตรองว่าจะตอบคำถามนี้อย่างไรดี รู้สึกว่าการที่จะตรงคำตอบต่อคำถามนี้ช่างยากเกินกว่าข้าพเจ้าจะนึกถึงเสียเหลือแสน

“ผมไม่บังอาจจะพูดเฉพาะเจาะจงลงไปได้” เขาพูดขอไปที่ หลังจากที่ได้ อ้าอึ้งไปครู่หนึ่ง

“งั้นพูดกว้างๆ ก็แล้วกัน” โฮล์มส์นำทาง

ฮอว์ธอนคิดอีก คิวเป็นสันฆวมุดมุ่นในลักษณะตั้งสมาธิ “ออสการ์ทำตัวเป็นคนขวางโลก” เขาเริ่มพูดโดยเลือกใช้ถ้อยคำอย่างระมัดระวัง “เขาชื่นชมยินดีกับการขวางโลก เขาไม่ได้ถือเอาเป็นเรื่องคอขาดบาดตายอะไร” ฮอว์ธอนมือทั้งสองข้างขึ้นประสานกันบนโต๊ะ “แต่โลกเขาถือ โลกถือความขวางโลกของเขา เป็นเรื่องคอขาดบาดตายมาก จึงไม่อยู่ข้างจะยอมอมก๋อยให้เขาเลย คงคอยเวลาที่ จะแก้แค้นเขาทำเดี๋ยวนั้น ก็มีพิธีตองคักดีสิทธิ์และขนบธรรมเนียมร้อยแปดที่จะ ไม่ถูกลบหลุ่้นั้นแหละคอยเล่นงาน”

“มิสเตอร์กิลเบิร์ต (ผู้สร้างละครอุปรากรร่วมกับนักประพันธ์เพลงเซอร์ อาร์เทอร์ ซัลลิแวน) เขาหลบหลุ่้นจนบประเพณีมาแล้วเป็นปีๆ นั้นไม่ใช่รี” ข้าพเจ้า เอ่ยถาม “จะมีถูกคนเขาคอยจ้องจะกินเลือดกินเนื้อด้วยรี ข้อนี้ผมไม่เชื่อ”

ฮอว์ธอนดูข้าพเจ้า “ชีวิตส่วนตัวของมิสเตอร์กิลเบิร์ตเขาไม่มีด้วงแมงนี่คุณ หรือถึงหากจะมีเขาก็รอบคอบ แต่เราจะพูดอย่างนี้ไม่ได้ในกรณีของออสการ์ ไวลด์” พูดแล้วเขาก็ผลุนผลันลุกขึ้น ประหนึ่งเบื้อหน้ายตัวเองเสียเต็มประดาที่ได้พูด ออกไปมากโขเช่นนั้น “สวัสดิ์ ท่านสุภาพบุรุษ”

“ฮอว์” โฮล์มส์เงยหน้าขึ้นดูอย่างเนือยๆ “เราจะไปพบไวลด์ได้ที่ไหน”

“ช่วงนี้ผมเชื่อว่าเขาลิงสู่อยู่ที่เอเวอนเดลในพิกกาดีลลี สวัสดิ์”

เชอร์ล็อก โฮลมส์ หันมาทางข้าพเจ้า “เอากาแฟใหม่ วัตสัน”

หลังจากมือกลางวันนั้นแล้ว เราก็ไปยังร้านต้นฮิลล์ในถนนรีเจนต์ ที่นั่น
มีสเตอร์พิตส์เจอร์ลด์ผู้รู้จักกันสืบทิได้ตรวจดูเศษซิการ์ที่เราเอาออกให้เขาดู

“อย่าบอกผมนะว่าคุณงงง” ชาวสกอตพูดพลางหัวเราะ ดวงตาสีฟ้า
ของเขาเป็นประกายในขณะที่ตรวจซิการ์

โฮลมส์ทำได้พลอยขบขันด้วยไม่ “ผมอาจจะบุษนิดยาสู้ได้ยี่สิบสามชนิด
จากการดูเถ้ายาสูบอย่างเดียว” เขาตอบ ดูท่าออกเคื่องๆเท่าที่ปรากฏแก่ข้าพเจ้า
“เมื่อคุณบอกผมว่านี่เป็นยาสูบชนิดใดแล้ว ผมก็คงจะได้ผนวกชนิดที่ยี่สิบสี่
เข้าไว้ในตำรับของผมต่อไปอีก”

“ครับ ครับ” กระทาชายผู้ชื่อสัตย์คนนั้นยังคงหัวเราะในลำคออยู่ต่อไป
ในขณะที่ก้มลงดูของ “มันเป็นของต่างประเทศ แต่ไม่เห็นมีใครสั่งเอาเข้ามาขาย
เท่าที่ผมรู้”

“ผมได้อุ่นมานไว้แล้วอย่างนั้น”

“คุณอุ้นมานไว้แล้วอย่างนั้นหรือครับ ดีแล้ว ทำให้วงแคบเข้ามาอีกหน่อย”
เขายกซิการ์ขึ้นสูแล้วก็ตาม “จากกลิ่นอายและวิธีมวนใบยา ผมอยากจะเป็นของ
อินเดีย” เขาล้วงมันไปมาในระหว่างนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้ พลังยกขึ้นจ่อหูฟังเสียง
กรอบแกรบข้างใน แล้วใช้ตาเล็งตามแนวยาอย่างเล็งปืน “ยาเชอรูตครับ ลังเกต
ปลายตัดรูปจัตุรัส (เปรี๊ยะ) กับความแน่นของยาแลตตาเกียตุรกีดูสิครับ เป็นยา
ที่พวกทหารในกองทัพอินเดียนิยมกันมาก แต่หนุ่มๆพวกนั้นสูบอะไรก็ได้อยู่แล้ว
ผมสงสัยว่าคอกผมจะหนมนได้หรือไม่ แต่ผมได้ยืนยันว่าคุณอาจขอรสมันก็เป็นได้”

“คุณจะหาซื้อไม่ได้หรือในอังกฤษ”

“ไม่ได้หรอกครับ มีสเตอร์โฮลมส์ ผมไม่เชื่อว่าคุณอาจซื้อได้ ยามันหนุ
เกินไปสำหรับคอกพลเรือนอย่างที่ผมพูดแล้ว แต่พวกหนุ่มๆที่กลับบ้านบางคน
เขาก็พกเอามาเป็นทีบๆ เพราะเขารู้ว่าจะหาซื้อไม่ได้ที่นี่”

“เออละ มีสเตอร์พิตส์เจอร์ลด์ ผมขอบคุณ”

“ไม่เป็นไรมิได้ครับ มีสเตอร์โฮลมส์ มันเป็นหลักฐานอยู่ในคดีหรือครับ”

“มันอาจเป็น มีสเตอร์พิตส์เจอร์ลด์ มันอาจเป็น”

